

*Доклад с резултати от Последваща оценка на
Общински план за развитие на община Балчик 2005-2013 г.*

юни, 2015 г.

Доклад с резултати от Последваща оценка на Общински план за развитие на община Балчик за периода 2007-2013 г.

*„Град на рози, смокини и чайки,
град сред бели и чудни скали!
Ти, Балчик, омагьосваш, омайваш
с твоя залив примамно красив!“*

*Доклад с резултати от Последваща оценка на
Общински план за развитие на община Балчик 2005-2013 г.*

СЪДЪРЖАНИЕ:

СЪДЪРЖАНИЕ:	1
СПИСЪК НА ИЗПОЛЗВАНИТЕ СЪКРАЩЕНИЯ	3
СПИСЪК НА ИЗПОЛЗВАНИТЕ ТАБЛИЦИ	5
СПИСЪК НА ИЗПОЛЗВАНИТЕ ФИГУРИ	6
I. УВОД	7
1. Нормативно основание за извършване на последващата оценка	7
2. Цели и задачи на разработване на последващата оценка.....	8
II. ФАЗИ, ПОДХОДИ И МЕТОДИ НА ПРОВЕЖДАНЕ НА ОЦЕНКАТА	10
III. УПРАВЛЕНИЕ, МОНИТОРИНГ И НАБЛЮДЕНИЕ НА ОБЩИНСКИЯ ПЛАН ЗА РАЗВИТИЕ	15
1. Междинна оценка на Областна стратегия за развитие на област Добрич.....	15
2. Междинна оценка на Общинския план за развитие на община Балчик 2005 – 2013 г.16	
3. Мониторинг и наблюдение на Общинския план за развитие на община Балчик 2005 – 2013 г.	17
IV. ИНФОРМАЦИЯ, ПУБЛИЧНОСТ И ПАРТНЬОРСТВО НА ОПР НА ОБЩИНА БАЛЧИК 2007 – 2013 Г	22
V. ОЦЕНКА НА СТЕПЕНТА НА ПОСТИГАНЕ ЦЕЛИТЕ И УСТОЙЧИВОСТТА НА РЕЗУЛТАТИТЕ	26
1. Оценителен въпрос V.1. Каква е степента на постигане на Приоритет 1. „Развитие на устойчив туризъм“?.....	27
2. Оценителен въпрос V.2. Каква е степента на постигане на Приоритет 2. „Създаване на високопродуктивна и екологично чиста индустрия, щадяща богатите природни ресурси“?.....	31
3. Оценителен въпрос V.3. Каква е степента на постигане на Приоритет 3. „Развитие на балансиран аграрен сектор, интегриран с хранително-вкусова индустрия и туризъм“?31	
4. Оценителен въпрос V.4. Каква е степента на постигане на Приоритет 4. „Изграждане на качествена жизнена среда с модерни инфраструктури и съхранена природна среда“?.....	33
5. Оценителен въпрос V.5. Каква е степента на постигане на Приоритет 5. „Развитие на човешките ресурси и социално сближаване“?	40
6. Оценителен въпрос V.6. Каква е степента на постигане на Приоритет 6. „Укрепване на институционалния и административен капацитет на общината за подобряване процеса на програмиране и управление на развитието“?	47
7. Оценителен въпрос V.7. Каква е устойчивостта на осъществените инвестиции?.....	49

ИНСТИТУТ ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ПРОГРАМИ И ПРОЕКТИ ЕООД

*Доклад с резултати от Последваща оценка на
Общински план за развитие на община Балчик 2005-2013 г.*

VI. ОЦЕНКА НА ОБЩОТО ВЪЗДЕЙСТВИЕ.....	50
1. Оценителен въпрос VI.1. Каква е оценката на въздействието по отношение на съотносителните индикатори към Приоритет 1. „Развитие на устойчив туризъм“.....	50
2. Оценителен въпрос VI.2. Каква е оценката на въздействието по отношение на съотносителните индикатори към Приоритет 2. „Създаване на високопродуктивна и екологично чиста индустрия, щадяща богатите природни ресурси“.....	53
3. Оценителен въпрос VI.3. Каква е оценката на въздействието по отношение на съотносителните индикатори към Приоритет 3. „Развитие на балансиран аграрен сектор, интегриран с хранително-вкусова индустрия и туризъм“.....	57
4. Оценителен въпрос VI.4. Каква е оценката на въздействието по отношение на съотносителните индикатори към Приоритет 4. „Изграждане на качествена жизнена среда с модерни инфраструктури и съхранена природна среда“.....	59
5. Оценителен въпрос VI.5. Каква е оценката на въздействието по отношение на съотносителните индикатори към Приоритет 5. „Развитие на човешките ресурси и социално сближаване“?	62
6. Оценителен въпрос VI.6. Каква е оценката на въздействието по отношение на съотносителните индикатори към Приоритет 6. „Укрепване на институционалния и административен капацитет на общината за подобряване процеса на програмиране и управление на развитието“?	75
VII. ОЦЕНКА НА ЕФЕКТИВНОСТТА И ЕФИКАСНОСТТА НА ИЗПОЛЗВАНИТЕ РЕСУРСИ.....	78
1. Оценителен въпрос VII. 3. Каква е ефективността (сравнителна ефективност) и ефикасността (икономическа ефективност) на използваните ресурси?	78
2. Оценителен въпрос VII. 3. Каква е полезността на използваните ресурси?	81
3. Оценителен въпрос VII. 4. Каква е икономичността на използваните ресурси?	84
VIII. ОСНОВНИ ФАКТОРИ, ОКАЗАЛИ КЛЮЧОВО ВЪЗДЕЙСТВИЕ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ОПР НА ОБЩИНА БАЛЧИК ЗА ПЕРИОДА 2007 – 2013 г.	85
IX. ИЗВОДИ И ПРЕПОРЪКИ ОТНОСНО ПРОВЕЖДАНЕТО НА ПОЛИТИКАТА ЗА РЕГИОНАЛНО И МЕСТНО РАЗВИТИЕ	95
X. ПРИЛОЖЕНИЯ	98

*Доклад с резултати от Последваща оценка на
Общински план за развитие на община Балчик 2005-2013 г.*

СПИСЪК НА ИЗПОЛЗВАНИТЕ СЪКРАЩЕНИЯ

ВЕИ	Възобновяеми енергийни източници
ГИС	Географски информационни системи
ДИ	Други източници (фондове и други финансови инструменти)
ЕИП	Европейско икономическо пространство
ЕС	Европейски съюз
ИСУН	Информационна система за управление и наблюдение на средствата от Структурните фондове на ЕС
ЗМСМА	Закон за местното самоуправление и местната администрация
ЗОП	Закон за обществените поръчки
ЗРР	Закона за регионалното развитие
КБ	Проект „Красива България“; Министерство на труда и социалната политика
МКВП	Междуетатна комисия за възстановяване и подпомагане
МО	Междина оценка
МОН	Министерство на образованието и науката
МРРБ	Министерство на регионалното развитие и благоустройство
МСП	Малки и средни предприятия
МФ	Министерство на финансите
НИРД	Научноизследователска и развойна дейност
НКПР	Национална концепция за пространствено развитие
НСИ	Национален статистически институт
НСРР	Национална стратегия за регионално развитие
ОБ	Общински бюджет
ОПАК	Оперативна програма „Административен капацитет“ 2007 – 2013 г.
ОПОС	Оперативна програма „Околна среда“ 2007 – 2013 г.
ОПР	Общински план за развитие
ОПРР	Оперативна програма „Регионално развитие“ 2007 – 2013 г.
ОПРКБИ	Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика“ 2007 – 2013 г.
ОПРСР	Оперативна програма „Развитие на сектор „Рибарство“ 2007 – 2013 г.
ОПРЧР	Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“ 2007 – 2013 г.
ОПТП	Оперативна програма „Техническа помощ“
ПМС	Постановление на Министерски съвет
ППЗРР	Правилник за прилагане на Закона за регионално развитие
ПРСР	Програма за развитие на селските райони 2007 – 2013 г.
ПУДООС	Предприятие за управление на дейностите по опазване на околната среда
ПЧП	Публично-частно партньорство
РПР	Регионален план за развитие

*Доклад с резултати от Последваща оценка на
Общински план за развитие на община Балчик 2005-2013 г.*

РПРСИР	Регионален план за развитие на Североизточен район
СИР	Североизточен район
СРМ	Свободни работни места
ТСУ	Териториално и селищно устройство
ФЕС	Фондове на Европейския съюз (ЕФРР, ЕСФ, КФ, ЕЗФРСР, ЕФМДР)
ЦБ	Централен бюджет
ЧФФ	Частни фондове, фирми

СПИСЪК НА ИЗПОЛЗВАНИТЕ ТАБЛИЦИ

Таблица 1. Методика за качествена оценка на количествени показатели.....	26
Таблица 2. Основни индикатори за развитието на туризма в община Балчик.....	51
Таблица 3. Основните икономически показатели на нефинансовите предприятия по икономическа дейност „Хотели и ресторанти“.....	51
Таблица 4. Основни показатели на нефинансовите предприятия по икономически дейности в община Балчик.....	54
Таблица 5. Основни икономически показатели на нефинансовите предприятия по групи предприятия и години според броя на заетите за община Балчик	55
Таблица 6. Основните икономически показатели на нефинансовите предприятия по икономическа дейност „Селско, горско и рибно стопанство“.....	58
Таблица 7. Основни показатели в областта на земеделието в община Балчик през периода 2007-2013 г.	58
Таблица 8. Основни демографски показатели за община Балчик.....	62
Таблица 9. Данни за икономическата активност и безработицата в община Балчик за периода 2007-2013 г.	63
Таблица 10. Данни за пазара на труда в община Балчик за периода 2007-2013 г.	64
Таблица 11. Детски градини в община Балчик	66
Таблица 12. Учебни институции и брой учаци в община Балчик за периода 2010-2013 г.	66
Таблица 13. Основни индикатори в сферата на здравеопазването	70
Таблица 14. Ефективност и ефикасност на приоритетите в изпълнение на ОПР на община Балчик за периода 2007-2013 г.....	79
Таблица 15. Оценка на обезпечеността на областите на политика с действащи стратегически (програмни) документи към 2013 г.	92

*Доклад с резултати от Последваща оценка на
Общински план за развитие на община Балчик 2005-2013 г.*

СПИСЪК НА ИЗПОЛЗВАНИТЕ ФИГУРИ

Фигура 1. Дейности по управление на ОПР на община Балчик за периода 2005-2013 г...	21
Фигура 2. Оценка на степента на информираност за целите, мерките, дейностите за развитие на общината, включени в ОПР 2007 – 2013 г.....	22
Фигура 3. Оценка на достатъчността на информацията спрямо потребностите и интересите	23
Фигура 4. Оценка на развитието на туризма в община Балчик	52
Фигура 5. Оценка на развитието на бизнеса и предприемачеството в община Балчик	57
Фигура 6. Оценка на благоустрояването и сигурността на публичните пространства в община Балчик	60
Фигура 7. Оценка на развитието на техническата инфраструктура в община Балчик	61
Фигура 8. Оценка на екологичното състояние и рискове в община Балчик	61
Фигура 9. Оценка на осигуряването на заетост за жителите и нови работни места в община Балчик	65
Фигура 10. Оценка на достъпността и качеството на образованието в община Балчик ...	68
Фигура 11. Оценка на развитието на човешките ресурси в община Балчик	69
Фигура 12. Оценка на достъпността и качеството на здравеопазването в община Балчик	71
Фигура 13. Оценка на достъпността и качеството на социалните услуги в община Балчик	72
Фигура 14. Оценка на интегрирането на уязвими групи в община Балчик	72
Фигура 15. Оценка на развитието на културния живот в община Балчик	73
Фигура 16. Оценка на опазването на културните и природните ценности в община Балчик	74
Фигура 17. Оценка на развитието на спорта в община Балчик	75
Фигура 18. Оценка на развитието на административния капацитет в община Балчик	76
Фигура 19. Оценка на развитието на общината от 2007 г. до момента	77
Фигура 20. Финансова тежест на приоритетите в ОПР на община Балчик за периода 2007-2013 г.	80
Фигура 21. Източници на финансиране на ОПР на община Балчик за периода 2007-2013 г.	81
Фигура 22. Оценка провежданата политика за регионално и местно развитие на община Балчик	82
Фигура 23. Оценка на степента на влияние на влизането на България в ЕС и достъпът до финансови средства от европейски фондове върху положителното развитието общината	85
Фигура 24. Оценка на влиянието, оказано от прилагането на ОПР 2007-2013, върху развитието на община Балчик.....	86
Фигура 25. Оценка относно проектната активност на общинска администрация Балчик за устойчиво развитие на територията	89
Фигура 26. Оценка относно проектната активност на заинтересованите страни в община Балчик за устойчиво развитие на територията.....	90
Фигура 27. Оценка на заинтересоваността и участието на местната общност във връзка с провежданите дейности по реализация на ОПР 2007 – 2013 г.	91

*Доклад с резултати от Последваща оценка на
Общински план за развитие на община Балчик 2005-2013 г.*

I. УВОД

Настоящият доклад представя резултатите от Последващата оценка на Общинския план за развитие (ОПР) на община Балчик 2005-2013 г. Изготвен е от „Институт за управление на програми и проекти” ЕООД в изпълнение на Договор с Община Балчик и в съответствие с нормативните разпоредби, регулиращи провеждането на регионална политика в Република България и изискването последващата оценка да се разработва от експерти, които са независими от органа на изпълнение на ОПР на община Балчик 2005-2013 г. – Кмета на Община Балчик и органа за наблюдение на изпълнението – Общински съвет – Балчик.

1. Нормативно основание за извършване на последващата оценка

Общинският план за развитие на община Балчик за периода 2005-2013 г. е бил основополагащ, стратегически, динамичен документ и важен инструмент при формирането и провеждането на устойчиво и балансирано местно развитие в посочената територия за дадения период. Документът е очертавал средносрочната перспектива за икономическо, социално, инфраструктурно и екологично развитие на общината за период от седем години. Предмет на анализ и оценка са постигнатите резултати в процеса на изпълнение на стратегиите и плана за развитие с фокус ефективността и ефикасността на стратегическото планиране, програмирането, управлението и ресурсното осигуряване на регионално и местно развитие. В чл. 34, ал. 1 от Закона за регионалното развитие, се регламентира извършването на последваща оценка не по-късно от една година след изтичането на периода на действие на стратегическите планове и в частност на Общинския план за развитие. Съгласно чл. 34, ал. 2 от същия нормативен акт последващата оценка включва:

- оценка на степента на постигане целите и устойчивостта на резултатите;
- оценка на общото въздействие;
- оценка на ефективността и ефикасността на използваните ресурси;
- изводи и препоръки относно провеждането на политиката за регионално и местно развитие.

Последващата оценка предоставя информация за ефективността и ефикасността на провежданата политика, като съществена част от нея заемат индикаторите за оценка на

*Доклад с резултати от Последваща оценка на
Общински план за развитие на община Балчик 2005-2013 г.*

изпълнението и мерките за мониторинг и контрол. Целта на тази оценка е да се прецени въздействието от изпълнението на общинския план и да се подобри процеса на планиране за следващия период, като се отчетат както постигнатия напредък, така и негативните ефекти.

2. Цели и задачи на разработване на последващата оценка

Последващата оценка на изпълнението на стратегическите документи представлява неразделна част от цикъла на стратегическо регионално планиране. Тя има за цел не само да констатира нивото на постигане на залегналите цели, приоритети и мерки в стратегическия документ, но и да послужи като коректив на цялостния процес на развитие и управление на територията. Тази външна и независима оценка дава една добра основа за качествено планиране и последващо надграждане, както и препоръки за последващо актуализиране на ОПР на община Балчик за периода 2014-2020 г.

Продуктът от реализацията на дейността ще подобри процеса на разработване на местни стратегически документи, които ще действат през следващия програмен период.

Чрез заключителните оценки се прави рекапитулация на цялостната реализация на политиката/програмата, на получените резултати и осъществените въздействия. Те имат за цел да установят как са използвани обществените ресурси, каква е ефикасността на извършените интервенции, в каква степен са постигнати предвидените цели. Анализират се факторите за постигнатия успех или провал, устойчивостта на резултатите и въздействията на политиката/програмата. Правят се обобщени изводи, които могат да бъдат валидни и при реализацията на други сходни политики или програми.

Оценката на въздействията е изключително сложен процес. Външните мониторинг и оценка се извършват от независими от Общинска администрация – Балчик експерти. По този начин се осигурява по-голяма степен на обективност, независимост, откритост и прозрачност за процеса на оценяване и неговите резултати.

За постигането на целите на последващата оценка и с оглед нормативните разпоредби са изпълнени следните задачи:

- Представяне на резултатите от наблюдението и мониторинга на ОПР 2005 – 2013 г.;
- Извършена оценка на степента на постигане целите и устойчивостта на резултатите на ОПР на община Балчик 2005 – 2013 г.;

*Доклад с резултати от Последваща оценка на
Общински план за развитие на община Балчик 2005-2013 г.*

- Извършена оценка на общото въздействие на ОПР на община Балчик 2005 – 2013 г.;
- Извършена оценка на ефективността и ефикасността на използваните ресурси на ОПР на община Балчик 2005 – 2013 г.;
- Представени изводи и препоръки относно провеждането на политиката за регионално и местно развитие.

При изготвянето на последващата оценка Изпълнителят е взел предвид и съблюдавал изискванията на Закона за регионалното развитие и на Правилника за неговото прилагане и координирал разработването на последващата оценка с Възложителя (Община Балчик).

Основните критерии, които са използвани при последващата оценка са критериите за ***приложимост, обоснованост, ефективност, ефикасност, полезност, икономичност, въздействие и устойчивост.***

Провеждането на съгласувана политика за регионално и местно развитие ще бъде от изключително значение за управлението на регионалното развитие в бъдещите периоди. На тази база се предоставя възможност за извършване на сравнителен анализ и оценка за развитието на общината през отделните етапи на регионално развитие.

II. ФАЗИ, ПОДХОДИ И МЕТОДИ НА ПРОВЕЖДАНЕ НА ОЦЕНКАТА

Изготвянето на оценката премина през следните *последователни фази*:

1. Идентифициране на проблемната ситуация. Разбирането на проблемната ситуация включва идентифицирането на липсващото познание, което оценката може да предостави. Тук Изпълнителят избра методика от оценителни въпроси, по които да извърши оценката. На нейна база са идентифицирани информационните празноти, които следва да се запълнят, като се събере информация и се подложи на анализ. Крайният продукт – докладът с оценката ще съдейства при разработването на политиката за местно и регионално развитие, формулирането на определени коригиращи решения, планирането на последващи действия и др.;

2. Анализ на заинтересованите страни. Чрез идентифициране на оценителните въпроси се установи липсващото познание и се премина към втората фаза на оценката – анализ на заинтересованите лица, организации и институции. От прецизното идентифициране и анализ на заинтересованите страни и от прилагането на най-подходящата стратегия за обхващането и включването им в процеса на оценката на политиката зависи и тяхната ефективност.

3. Подготовка на оценката. Следваща стъпка от подготовката на оценката е определянето на заинтересованите страни и групите, чието мнение трябва да бъде отчетено. Идентифицираните заинтересовани страни са *организации, участващи в управлението на изпълнението на ОПР и организации, в т.ч. граждани, заинтересовани страни от изпълнението на ОПР.*

С оглед *включването на заинтересованите страни в процеса на оценка* бе проведено анкетно проучване сред заинтересованите страни. (Вж. Приложение 1. Проучване на общественото мнение относно изпълнението на Общински план за развитие (ОПР) на община Балчик за периода 2007-2013 г.). Проучването бе осъществено през април 2015 г., публично обявено на сайта на Община Балчик и разпространено сред наличните контакти на заинтересованите страни.

4. Събиране на данни. Тук се включва събирането на първична и вторична информация чрез различни методи. След като бяха идентифицирани проблемните области екипът, изготвил Последващата оценка, подготви въпросници до ангажираните институции за набиране на входяща информация за изготвянето ѝ. По този начин се

*Доклад с резултати от Последваща оценка на
Общински план за развитие на община Балчик 2005-2013 г.*

набави необходимата статистическа, фактологическа и финансова информация за оценките на общото въздействие, степента на постигане целите и устойчивостта на резултатите и ефективността и ефикасността на използваните ресурси.

През тази фаза бяха **проучени** основно следните общински, регионални, областни, национални и европейски **документи**:

- Методически указания за разработване на национална стратегия за регионално развитие (2012–2022 г.), регионални планове за развитие на районите ниво 2 (2014–2020 г.), областни стратегии за развитие (2014–2020 г.), общински планове за развитие (2014–2020 г.); 2011 г. МРРБ;
- Методика за изготвяне на междинна оценка на областна стратегия за развитие, 2009 г. МРРБ;
- Методически указания на Министерство на регионалното развитие и благоустройство за актуализация на действащите стратегии и планове за регионално и местно развитие – 2009 г.;
- Стратегия „Европа 2020” на ЕС;
- Териториален дневен ред на ЕС 2020;
- Регламентите на ЕС за инструментите и правилата за финансиране на политиката за сближаване през периода 2014–2020 г.;
- Стратегическа рамка на Европейската комисия за периода 2014–2020 г.;
- Национална програма за развитие: България 2020;
- Национална концепция за пространствено развитие 2012–2025 г.;
- Проекти на оперативните програми за периода 2014–2020 г.;
- Националната стратегия за регионално развитие на България за периода 2012–2022 г.;
- Регионален план за развитие на Североизточен район за планиране за периода 2007–2013 г.;
- Доклад за резултатите от Междинната оценка на регионалния план за развитие на Североизточен район от ниво 2 за периода 2007-2009 г.;
- Актуализиран документ за изпълнение на Регионалния план за развитие на Североизточен район 2011 – 2013 г.;
- Областна стратегия за развитие на област Добрич за периода 2005–2015 г.;

*Доклад с резултати от Последваща оценка на
Общински план за развитие на община Балчик 2005-2013 г.*

- Междинна оценка на Областната стратегия за развитие на област Добрич 2007-2013 г.;
- Актуализиран документ за изпълнение на Стратегия за развитие на област Добрич 2010 – 2013;
- Общински план за развитие на община Балчик за периода 2005 – 2013 г.;
- Междинна оценка за изпълнението на Общинския план за развитие на община Балчик 2007-2013 г.;
- Общински план за развитие на община Балчик 2014-2020 г.;
- Планове, програми и стратегии на община Балчик с хоризонт до 2013 г.;
- Справки, годишни доклади и отчети на Община Балчик.

Други използвани **източници на информация** са както следва:

- ИСУН – Информационна система за управление и наблюдение на структурните инструменти на ЕС в България;
- Официални данни и статистическа информация от ТСБ – гр. Добрич, ДБТ – гр. Добрич, филиал гр. Балчик; ОДЗ – Добрич, РИОСВ – Добрич и други;
- Информация предоставена от дирекциите и отделите на Общинска администрация – Балчик;
- Относимите и приложими нормативни и поднормативни актове;
- Интернет сайтове и портали: Община Балчик, НСИ, АЗ, ОПОС, ОПАК, ОПРР, ОПРЧР, ОПРКБИ, ПРСР, ОПРСР и други.

5. Анализ и интерпретация на информацията. Тук се включват дейностите по същинско оценяване на показателите. През тази фаза бе извършено обобщаване, анализ и оценка на събраните данни, факти и информация. Изготвена беше последващата оценка на ОПР, резултатите от която са описани в настоящия документ. За оценката на общото въздействие се сравниха заложените показатели в ОПР и тези в европейските, националните, регионалните и областните стратегии и за отразяване на резултатите се приложи графичния метод. За отговор на възникналите въпроси се потърси съдействието на Общинска администрация – Балчик. Направените допълнения, коментари и забележки от страна на администрацията са взети под внимание и са включени в Последващата оценка.

6. Вграждане на резултатите в политиката за местно и регионално развитие. Тук се включват дейностите по представяне на конкретни изводи и препоръки.

*Доклад с резултати от Последваща оценка на
Общински план за развитие на община Балчик 2005-2013 г.*

При изготвянето на оценката са използвани следните **подходи и методи**:

- **Системният подход** – базов методологически подход, използван в стратегическото планиране. Съгласно него територията на общината се разглежда като система, т.е. като цялостна съвкупност от компоненти, които при определени условия действат като едно цяло, т.е. осигурява се устойчиво развитие. От гледна точка на системния подход стратегията се вижда като формиране на определени условия и подходи на действие, като следствие от които се осъществява безпроблемно функциониране на системата;
- **Аналитичен подход** – съдържанието на същия е в „разбиването“ на данните по определени критерии, чрез които се изразява същността на фактите, „изобразяващи“ факторите и ресурсите, определящи развитието и функционирането на определен обект;
- **Логически подход** – всяка система „работи“ въз основа на определени зависимости и схеми, т.е. притежава своя логика. Съответно логическият подход предполага разкриването на тази схема и зависимости. Знанието за тях дава възможност да се структурират условията и подходите на въздействие;
- **Сравнителен подход** – сравнението между аналогични обекти дава ново знание, чрез което се разкриват същностни черти на разглежданата система;
- **Проучване** – проучване на документи, информация и данни от различни източници;
- **Анализ и синтез** – анализира се базовата входяща информация и данни и се обобщават резултатите за нивото на въздействие на изпълнение на ОПР;
- **Графичен метод** – за изобразяване на данни, факти, тенденции чрез геометрически изображения на функционална зависимост с помощта на линии на равнината.

При изготвянето на последващата оценка на Общинския план за развитие на община Балчик са приложени следните основни принципи:

- **Адекватност** – оценката изследва съответствието на постигнатите резултати с планираните нужди и очакванията на етапа планиране;
- **Релевантност** като принцип покрива анализ на целите и тяхната адекватност на социално–икономическия контекст през оценявания период;

*Доклад с резултати от Последваща оценка на
Общински план за развитие на община Балчик 2005-2013 г.*

- **Ефикасност** – анализирана е връзката между използваните ресурси и постигнатите резултати и ефекти с постигнатите резултати по съответните приоритети, цели и мерки;
- **Ефективност** – анализът се концентрира върху оценка на приноса на приоритетните направления и цели за удовлетворяване на идентифицираните проблеми, очаквания и нужди;
- **Устойчивост на резултатите** – направена е преценка до каква степен може да се очаква, че постигнатите резултати и ефекти ще запазят своята устойчивост и ще имат дълготраен ефект върху жителите на общината.

Изпълнителят е извършил оценката на база на надеждни статистически, фактологически и финансови данни от официалните източници на информация и от собствено проучване.

В структурно отношение оценката е извършена на базата на *основните оценителни въпроси и препоръки*, застъпени в „*Методика за изготвяне на междинна оценка на областна стратегия за развитие, 2009 г. МРРБ*”, тъй като не са издавани други конкретни насоки за извършване на последваща оценка. С оглед на разликите при изготвяне на междинна и последваща оценка са настъпили и промени в оценителните въпроси, като някои от тях не са изследвани, а други са добавени от Изпълнителя. Отделните тематичните раздели следват структурата на Общински план за развитие на община Балчик 2005 – 2013 г.

Последващата оценка на изпълнението на ОПР е първи документ от този порядък за община Балчик, поради настъпилите съществени промени в методологията на планиране, във връзка с подготовката и членството на България в Европейския съюз, приемането и въвеждането на концепцията за стратегическо управление и програмен подход, обвързани с интеграционните перспективи, политиката на кохезия и идеите на регионализма.

III. УПРАВЛЕНИЕ, МОНИТОРИНГ И НАБЛЮДЕНИЕ НА ОБЩИНСКИЯ ПЛАН ЗА РАЗВИТИЕ

В обобщение са представени резултатите от управлението, наблюдението и мониторинга на ОПР 2005-2013 г. и на съпътстващите го документи, включително изготвената Междинна оценка на ОПР на община Балчик за периода 2005-2010 г.

1. Междинна оценка на Областна стратегия за развитие на област Добрич

Изготвянето на междинната оценка на Областна стратегия за развитие на област Добрич също е част от етапа на мониторинг и наблюдение на изпълнението на планове за развитие на общинско ниво.

Докладът за междинната оценка на стратегия за развитие на област Добрич проследява изпълнението на стратегията за развитие на областта до 2010 г. В него се констатира и оценява качеството на стратегията и допринася за стимулиране на процесите, свързани с развитието на територията в бъдеще.

На база извършения анализ на стратегическия документ и въз основа на направените задълбочени проучвания на изпълнението на целите, залегнали в ОСР на област Добрич чрез изпълнените проекти и дейности от общинските администрации за изследвания период, могат да се направят следните основни изводи:

- Необходимо е допълнително фокусиране на стратегическата рамка по отношение смекчаване на вътрешнообластните различия и периферността на някои общини;
- Необходимо е засилване на компонентите в стратегията, свързани с усвояването на средства от фондовете на ЕС. Това става видно както от немалкия брой прекратени проекти в областта, така и от сравнително ниската степен на усвояемост на средствата;
- Необходимо е стратегическата рамка да се изчисти от формулираните дейности - областната стратегия не разполага по дефиниция със собствен механизъм за изпълнение, а се изпълнява чрез планове на общините.

Част от конкретните предложения, свързани и с община Балчик в частност, е следната препоръка:

*Доклад с резултати от Последваща оценка на
Общински план за развитие на община Балчик 2005-2013 г.*

- С оглед тенденциите в развитието на територията на областта, наличния потенциал и сравнителни предимства, както и с оглед желанието на местната общност, е необходимо като приоритет да бъде изведено балансираното териториално развитие, чрез стимулиране развитието на вторичния опорен център, включващ крайморските общини на областта. Тяхната роля, освен като източник на растеж в областната икономика, следва да се доразвие в посока разширяване на влиянието им върху околните общини в непосредствения им хинтерланд. Възможностите за това са най-вече във формиране на клъстери от обслужващи дейности, услуги и производства, подпомагащи развитието на туризма в активната зона на Черноморското крайбрежие и стимулирани от неговото устойчиво усвояване и експлоатация. Налице са също така възможности за развитие на спомагателни туристически дейности (селски туризъм например), чрез които да се „отклоняват” за кратко време туристически потоци от тази активна зона в посока селската периферия на общините Балчик, Каварна и Шабла.

2. Междинна оценка на Общинския план за развитие на община Балчик 2005 – 2013 г.

Докладът с междинната оценка проследява изпълнението на ОПР на община Балчик за периода 2005-2010 г. включително. В обобщение на изводите от нея се наблюдава следното:

- Публичните средства се насочват към решаване на съществени нужди и проблеми на общината;
- Регулярно се работи по възстановяване и поддръжка на територии и зони от обществено и икономическо значение;
- Създадена е Дирекция „Туризъм, еврофондове, международно сътрудничество и екология“, вследствие на което съществено е нараснал броя на спечелените проекти от община Балчик;
- Високо изпълнение в посока модернизиране на техническата инфраструктура, изграждане на качествена жизнена среда със съхранена природна среда,

*Доклад с резултати от Последваща оценка на
Общински план за развитие на община Балчик 2005-2013 г.*

развитие на човешките ресурси и социално сближаване се наблюдава при Приоритети 4 и 5;

- Не е създадена организация по управление на изпълнението на общинския план за развитие;
- Не е създаден механизъм за системно наблюдение на заложените в ОПР индикатори. Не се събират данни и не се правят анализи за отчитане на напредъка в постигането на целите и за оптимизиране на дейностите;
- Не се наблюдава нарастване на прилагането на принципа на публично-частните партньорства за изпълнението и финансирането на задачите на общинското развитие;
- Слабо изпълнение на приоритети от ОПР.

3. Мониторинг и наблюдение на Общинския план за развитие на община Балчик 2005 – 2013 г.

Мониторингът и наблюдението на изпълнението на ОПР е в правомощията на Кмета на общината чрез Общинска администрация и Общински съвет – Балчик, съгласно ЗРР.

Документът не е претърпял изменения от приемането му през м. юни 2005 г. Това обяснява и факта, че рамката на периода на неговото действие е 9-години, което противоречи на разпоредбите на чл. 34, ал. 3 от ППЗРР, в сила от 31.08.2008 г. - „Общинските планове за развитие се разработват за 7-годишен период на действие, който съвпада с периода на действие на областната стратегия за развитие“.

В ОПР на община Балчик 2005 – 2013 г. е предвидено наблюдението върху изпълнението на приоритетите, целите и мерките на плана да се осъществява от *работна група за наблюдение* на плана, съставът на която се предлага от кмета и се приема с Решение на Общински съвет – Балчик. На основа на взетото решение, кметът издава заповед за нейното създаване. Групата за наблюдение е планирано да включва представители на ОбС-Балчик и експерти от състава на общинската администрация, като организацията и функционирането ѝ се регламентира с решение на ОбС (Наредбата за текущо управление на реализацията на общинския план за развитие).

Групата за наблюдение е имала предвидени следните функции:

- Разглежда и предлага за утвърждаване индикаторите за наблюдение на степента на изпълнение на плана. В правомощията на съвета е той да утвърди

*Доклад с резултати от Последваща оценка на
Общински план за развитие на община Балчик 2005-2013 г.*

по предложение на кмета на общината, изготвеното предложение от групата, като съответно определя техния конкретен набор и стойностите им;

- Периодично извършва преглед на постигнатия напредък и докладва на ръководството на общината състоянието и възможните мерки;
- Обсъжда резултатите и степента на достигане на целите и приоритетите, изготвя отчет за постигнатите резултати;
- Разглежда резултатите от междинната оценка (ако такава е възложена) и прави предложение пред ръководството на общината за предприемане на необходимите действия;
- Ежегодно изготвя доклад за изпълнението, като предлага мерки за промяна, ако това е наложително. Докладът и мерките се предлагат на кмета за последващо внасяне и разглеждане от съвета;
- Прави предложения за усъвършенстване на плана, както и за преразпределяне на средствата по мерките, програмите и проектите.

В рамките на дейността си, групата за наблюдение изготвя регулярни или конкретни отчети, които предоставя на съвета и кмета на общината. В отчетите се оценява и прогреса при реализацията на плана и изпълнението на показателите и индикаторите.

Такава Група за наблюдение е сформирана със Заповед №1135/30.12.2010г. на Кмета на Община Балчик, която е в 9 членен състав, като в нея са включени и двама представители на Общински съвет – Балчик, определени с негово решение.

При изготвяне на последващата оценка не беше представена информация за дейността на Групата за наблюдение, поради което от представените документи и информация може да направим извода, че непосредственият контрол по изпълнението на Общинския план за развитие се е извършвал от ръководството на общината в лицето на кмета и служители от общинската администрация в зависимост от отговорностите и компетентността им. В допълнение, директорите на дирекции и началниците на отдели в Община Балчик, всяка година са изготвяли доклади за дейността на съответното звено, в които е включвана и информация касаеща и свързана с изпълнението на ОПР, отнасяща се до съответната дирекция и отдел. Информацията от тези докладите не е обобщавана в Годишни доклади за

Разпоредбите, залегнали в чл. 23, ал. 4 от ЗРР и чл. 91, ал. 4 от ППЗРР, регламентират изготвянето на годишен доклад за наблюдение на изпълнението на

*Доклад с резултати от Последваща оценка на
Общински план за развитие на община Балчик 2005-2013 г.*

Общинският план за развитие и внасянето му за обсъждане и одобряване от Общинския съвет до 31 март на всяка следваща година. В чл. 91, ал. 8 от ППЗРР са представени конкретни указания за съдържанието на Годишният доклад за наблюдението на изпълнението на общинския план за развитие, който следва да включва:

1. общите условия за изпълнение на общинския план за развитие и в частност промените в социално-икономическите условия в общината;
2. постигнатия напредък по изпълнението на целите и приоритетите на общинския план за развитие въз основа на индикаторите за наблюдение;
3. действията, предприети от компетентните органи с цел осигуряване на ефективност и ефикасност при изпълнението на общинския план за развитие, в т. ч.:
 - а. мерките за наблюдение и създадените механизми за събиране, обработване и анализ на данни;
 - б. преглед на проблемите, възникнали в процеса на прилагане на общинския план за развитие през съответната година, както и мерките за преодоляване на тези проблеми;
 - в. мерките за осигуряване на информация и публичност на действията по изпълнение на общинския план за развитие;
 - г. мерките за постигане на необходимото съответствие на общинския план за развитие със секторните политики, планове и програми на територията на общината;
 - д. мерките за прилагане принципа на партньорство;
 - е. резултатите от извършени оценки към края на съответната година.
4. заключения и предложения за подобряване на резултатите от наблюдението.

Община Балчик не е изготвяла годишни доклади както е предвидено и в ОПР 2005 – 2013г.

По отношение на оценяването на плана изискването за изготвяне на междинна оценка на изпълнението на общинския план за развитие в чл. 33, ал. 1 от ЗРР е спазено и е изготвена междинната оценка по проект на Община Балчик „Оптимизиране процеса на формиране на качествени политики в община Балчик чрез широко прилагане на принципа на партньорство“, с която не се предлага актуализация на ОПР 2005 – 2013 г., поради факта, че е изготвена през 2012 и 2013 г., когато приближава време да се изготви нов общински план.

*Доклад с резултати от Последваща оценка на
Общински план за развитие на община Балчик 2005-2013 г.*

Една от целите на тези доклади е информационно осигуряване за изготвяне на междинна и последваща оценка. Основни източници на информация са годишните отчети на кметовете, изготвяни в съответствие с приетите програми за управление и чл. 44, ал. 5 от ЗМСМА, годишните доклади за изпълнение на ОПР 2005-2013 и резултатите от изготвената междинна оценка. Тези отчети **не са публикувани** на уебстраницата на Община Балчик – <http://balchik.bg/>.

Според разпоредбите на чл. 91, ал. 5 от ППЗРР, информацията и данните, свързани с наблюдението на изпълнението на Общинския план за развитие, се въвеждат в единната информационна система за управление на регионалното развитие. ***Към датата на изготвяне на последващата оценка (юни 2015 г.) такава система все още не е изготвена от МРР и не функционира.***

В Община Балчик **няма** конкретно регламентиран механизъм за подбор на проектите за финансиране и **няма** разработвани годишни Програми за реализация на ОПР 2005 – 2013 г., в която да са посочени планираните проекти на годишна база. Практиката, която се следва е на база на поддържан регистър с изготвени технически и нефинансирани проекти да се наблюдават възможностите по отворените процедури на Оперативните програми и други източници за финансиране и да се подготвят формуляри и допълнителни анализи, ако това е необходимо, за кандидатстване по тях. Основна отговорност за тази дейност е поверена на Дирекция „Туризъм, еврофондове, международно сътрудничество и екология“, като в зависимост от целите и спецификата на проекта се включват и други дирекции и отдели от общинската администрация.

Най-честите дейности по администрирането, наблюдението и изпълнението на ОПР 2007 – 2013 г. на община Балчик, в които са участвали анкетиранията лица са представени на фигура 1.

Доклад с резултати от Последваща оценка на
Общински план за развитие на община Балчик 2005-2013 г.

Фигура 1. Дейности по управление на ОПР на община Балчик за периода 2005-2013 г.¹

Данните от проучването сочат, че най-голям дял от анкетираните са участвали или присъствали на информационно събитие за популяризиране на проектните дейности за изпълнението на ОПР 2005-2013 г., участвали са като краен потребител на дейностите в изпълнение на проект към ОПР, както и са участвали в екипа по управление на проект към ОПР.

¹ Източник: Собствено анкетно проучване сред граждани и заинтересовани страни на община Балчик, проведено през април 2015 г.

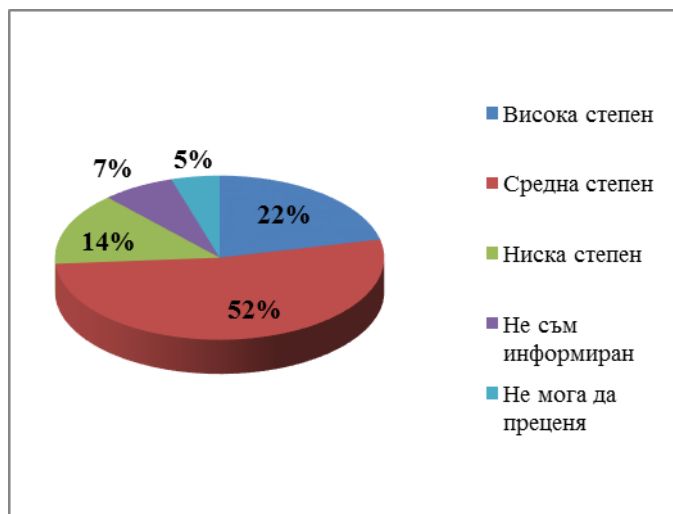
IV. ИНФОРМАЦИЯ, ПУБЛИЧНОСТ И ПАРТНЬОРСТВО НА ОПР НА ОБЩИНА БАЛЧИК 2007 – 2013 Г.

Основен принцип за провеждане на държавната политика за регионално развитие е принципът за партньорство, публичност и прозрачност на всички нива при осъществяване на процесите на планиране, програмиране, финансиране, наблюдение и оценка.

Резултатите от прилагане на принципа на информираност и публичност на ОПР на община Балчик за периода 2005–2013 г. и на съпътстващите го документи са представени в обобщение.

В проведеното анкетно проучване бяха зададени въпроси относно необходимостта от информираност по отношение изпълнението на ОПР и познаването на документа. Мнозинството от анкетираните (88%) желаят да получават информация, свързана с ОПР, относно конкретни проекти в близост до тяхното населено място.

Оценката за степента на информираност за целите, мерките, дейностите за развитие на общината, включени в ОПР 2005-2013 г. е представена на фигура 2.

Фигура 2. Оценка на степента на информираност за целите, мерките, дейностите за развитие на общината, включени в ОПР 2007 – 2013 г.²

От представената информация могат да се направят следните изводи: запознати в средна до висока степен със стратегията на плана са мнозинството от анкетираните

² Източник: Собствено анкетно проучване сред жители и заинтересовани страни на община Балчик, проведено през април 2015 г.

*Доклад с резултати от Последваща оценка на
Общински план за развитие на община Балчик 2005-2013 г.*

граждани (средна степен - 52%; висока степен – 22%). В ниска степен са запознати 14% от участвалите в проучването, като 7% от тях посочват липсата на всякаква информация за плана. С незначителен дял са гражданите и заинтересованите страни (5%), които не могат да дадат мнение по въпроса.

Оценка на достатъчността на информацията спрямо потребностите и интересите е представена на фигура 3.

Фигура 3. Оценка на достатъчността на информацията спрямо потребностите и интересите³

Мнозинството (54%) и от гражданите посочват като по-скоро достатъчна, спрямо потребностите и интересите им, информацията, с която разполагат за ОПР към момента на проучването. Според 30% от тях тази информация е по-скоро недостатъчна. 16% от анкетирания не могат да дадат мнение по въпроса.

По отношение на познаването на отчетността, докладите и справките във връзка с изпълнението на общинския план за развитие, 49% от гражданите са частично запознати, 14% са изцяло запознати, 27% от участвалите в проучването посочват, че има такива документи, но не са запознати с тях, а 10% считат, че няма такива документи.

За прилагане **принципите на партньорството, информираността, публичността и прозрачността в Община Балчик са предприети редица мерки с цел по-ефективно управление на публичните средства/ ресурси; повишаване на**

³ Източник: Собствено анкетно проучване сред жители и заинтересовани страни на община Балчик, проведено през април 2015 г.

*Доклад с резултати от Последваща оценка на
Общински план за развитие на община Балчик 2005-2013 г.*

отговорността и подобряване на условията за прилагането на принципите за открито управление.

Общинският план за развитие за периода 2005-2013 г. е разработен на базата на взаимодействие и поддържане на активна комуникация между общинските служители, държавните структури, бизнеса, културните институции, неправителствения сектор, образователните институции и др. Създадените контакти и комуникация, формирани по време на разработването на ОПР, са поддържани и по време на реализацията на плана.

Периодично са провеждани обществени обсъждания, отворени за всички заинтересовани страни (представители на общинската администрация, местни структури на гражданското общество, бизнес, граждани и др.), по време на които на всеки желаещ е предоставена възможност да дава конкретни предложения или да изразява становище при формиране на инвестиционната програма, бюджета на общината, ключови проекти и приоритети, които са в основата за реализацията на заложените приоритети и цели на ОПР.

Основен източник за **информираност на обществото, публичност и прозрачност, е официалната уебстраницата на Община Балчик** - <http://www.balchik.bg/>, в която се публикуват регулярно документи за публично обсъждане и приетите местни нормативни актове, стратегии и планове. В него се публикува и информация за изпълняваните и реализираните проекти, както и за документите, в резултат от тяхното изпълнение. В процеса на изпълнение на проектите, в зависимост от изискванията на финансиращата програма, се провеждат задължителни мерки за информация и публичност като пресконференции, разпространение на рекламни материали, поставяне на билбордове, табели, отразяване на събития в местните и регионални медии и други.

Добра практика за насърчаването на местното сътрудничество и проектната активност би била и изпълнение на съвместни инициативи от обществен интерес с местни неправителствени организации, финансирани от общинския бюджет.

Както всички общини, така и община Балчик, разчита на собствения си капацитет и ресурси за финансиране на подготовката на проекти, тяхното съфинансиране и изпълнение. От една страна, това означава, че при съставянето и приемането на годишните бюджети следва да се определят приоритети и да се предвиждат средства за разработване и съфинансиране на приоритетни проекти. От друга страна, това налага

*Доклад с резултати от Последваща оценка на
Общински план за развитие на община Балчик 2005-2013 г.*

възприемане на активна позиция от общината за мобилизиране на ресурси чрез създаване на партньорства както с НПО, така и с частни фирми и/или други общини, което ще позволи обединяване на средства, ресурси и капацитет, които са необходими за реализация на проекти, финансирани от Структурните фондове на ЕС.

Община Балчик е участвала в редица партньорски проекти:

- **като партньор на общините:**

общ. Добрич – по проектите:

- „Пъстрото лице на Добруджа“ BG161PO001/3.2-02/2011/004 от 13 август 2012 г.;
- „Изграждане на регионална система за управление на отпадъците в регион Добрич“, Договор №DIR - 51112122-C011 от 14.12.2012 г.;
- „Създаване и функциониране на Областен информационен център – Добрич“, Договор №BG161PO002-3.3.02-00015-C0001.

общ. Констанца – по проект „Черноморски велосипед – Диверсифициране на туристическите услуги в трансграничния регион Констанца – Балчик чрез велосипеди BSB“, Договор № 34544 от 26.04.2013 г.

общ. Текиргьол – по проект „Cross Border Gardening Art by Black Sea“ MIS ETC code 697, Договор № 50762 от 25.06.2013 г.

гр. Лука, Италия – по проект „Енергийна ефективност на градските логистични услуги за малки и средни европейски исторически градове“ – ENCLOSE, Договор № IEE/11/826/SI2.615930 от 02.05.2012 г.

- **като партньор с други институции:**

- *Агенция за социално подпомагане* - по проект “Подкрепа за достоен живот”, Договор №BG051PO001-5.2.09/04.11.2010 г.;
- *МОСВ* – по проект „Интегриран проект за управление на водите в град Балчик“, ИСПА Мярка 2002/BG/16/P/PE/017, Рехабилитация и разширение на ВиК мрежата на гр. Балчик.

В обобщение, можем да кажем, че принципите на информираност, публичност и партньорство са прилагани успешно на всеки етап от разработването, изпълнението, наблюдението и оценката на Общинския план за развитие.

V. ОЦЕНКА НА СТЕПЕНТА НА ПОСТИГАНЕ ЦЕЛИТЕ И УСТОЙЧИВОСТТА НА РЕЗУЛТАТИТЕ

Оценката на степента на постигане на целите и устойчивостта на резултатите е извършена на база на приетата стратегическа рамка и следва изпълнението по целите, приоритетите и мерките заложи в ОПР на община Балчик 2005-2013 г. В документа е формулирана **визията за развитието** на общината: „Община Балчик - просперираща зона на мъдра икономика, стъпила върху устойчив туризъм, плодородни земи, морето и неотразимата привлекателност на крайбрежието си, зона, осигуряваща сигурност, богата духовност, съхранена околна среда и висок жизнен стандарт на своите граждани“, **основната стратегическа цел** на развитието на община Балчик в периода до 2013 г.: „Да постигне стабилни темпове на икономически растеж и високи стандарти на жизнената среда при съхранен екологичен баланс“ и шест **приоритета**: Приоритет 1. „Развитие на устойчив туризъм“, Приоритет 2. “Създаване на диверсифицирана, високопродуктивна и екологично чиста индустрия, щадяща богатите природни ресурси”, Приоритет 3: “Развитие на балансиран аграрен сектор, интегриран с хранително-вкусова индустрия и туризъм”; Приоритет 4. “Изграждане на качествена жизнена среда с модерни инфраструктури и съхранена околна среда”; Приоритет 5. “Развитие на човешките ресурси и социално сближаване” и Приоритет 6. “Укрепване на институционалния и административен капацитет на общината за подобряване процеса на програмиране и управление на развитието”. За някои от определените приоритети са посочени специфични цели, мерки и дейности.

Оценителят е приложил в работата си следната методика за качествена оценка на количествено измеримите показатели:

Таблица 1. Методика за качествена оценка на количествени показатели

Процентно съотношение изпълнение (в %)	Качествена оценка на изпълнението
0 (неизпълнение)	лошо изпълнение
от 1 до 25	незадоволително изпълнение
от 26 до 50	задоволително изпълнение
от 51 до 75	много добро изпълнение
от 76 до 100	отлично изпълнение
Над 100 (преизпълнение)	изключително изпълнение (над очакванията)

*Доклад с резултати от Последваща оценка на
Общински план за развитие на община Балчик 2005-2013 г.*

Оценителят е изготвил Приложение №2 „Списък с реализирани проекти и дейности на ОПР Балчик 2007-2013 г.“, в който е включил всички изпълнени проекти и дейности за периода 2007 – 2013 г.

Проектите в процес на изпълнение към 31.12.2013 г. само са коментирани в настоящия доклад и следва да се включат в междинната/последващата оценка на реализацията на ОПР на община Балчик за периода 2014-2020 г.

**1. Оценителен въпрос V.1. Каква е степента на постигане на Приоритет 1.
„Развитие на устойчив туризъм“?**

В **Приоритет 1 „Развитие на устойчив туризъм“** са включени следните цели и мерки:

- **Специфична цел 1. Планово, организационно и информационно усъвършенстване на туристическия сектор:**
 - *Мярка 1. Изработване на общинска стратегия за развитие на туризъм;*
 - *Мярка 2. Създаване на специализирана устройствена схема за развитие на туризъм в общината;*
 - *Мярка 3. Подобряване на организацията на информационното обслужване на туристите;*
 - *Мярка 4. Подобряване на рекламата и маркетинга на туристическите продукти.*
- **Специфична цел 2. Диверсификация на туристическите продукти:**
 - *Мярка 1. Административно съдействие за изграждане на голф-селище;*
 - *Мярка 2. Обучение на местен персонал за поддържане на голф-игрището;*
 - *Мярка 3. Осигуряване на довеждаща инфраструктура до голф-селището;*
 - *Мярка 4. Подобряване на околния ландшафт чрез допълнително залесяване и озеленяване;*
 - *Мярка 5. Създаване на туристически продукт "Археологически училища на терен";*
 - *Мярка 6. Информирание на населението за възможните инициативи и достъпните финансови източници за изграждане на туристическа инфраструктура и предлагане на туристически услуги;*

*Доклад с резултати от Последваща оценка на
Общински план за развитие на община Балчик 2005-2013 г.*

- *Мярка 7. Професионална промоция и реклама на туристически продукти, базирани на сегашното предлагане;*
- *Мярка 8. Маркетингово проучване на подходящи локализации за изграждане на "туристически чифлици";*
- *Мярка 9. Възраждане на движението "образцово село" под новата егида "село за туризъм";*
- *Мярка 10. Създаване на общинска програма за алтернативен туризъм (обвързана с общинската стратегия).*
- **Специфична цел 3. Подобряване и доразвитие на туристическата инфраструктура:**
 - *Мярка 1. Изготвяне на експертна оценка за състоянието на съществуващите туристически обекти и довеждащата инфраструктура;*
 - *Мярка 2. Съдействие при изграждане на нови туристически обекти и обновяване на съществуващите;*
 - *Мярка 3. Разработване на проекто-предложения за включване в програми за развитие на инфраструктурата, обслужваща туризма на територията на общината.*
- **Специфична цел 4. Екологизация на туризма в общината:**
 - *Мярка 1. Организиране на информационна кампания за новите тенденции и философията на устойчивия туризъм;*
 - *Мярка 2. Опазване, поддържане и развитие на зелените площи и „меката инфраструктура“;*
 - *Мярка 3. Инвестиционен маркетинг за привличане на инвеститори в „хотели с девет звезди“.*

За периода 2008-2010 г. е въведен автоматичен пропускателен режим, извършено е геодезичко заснемане, както и са извършени СМР дейности на крайбрежната алея „Дамба“ – гр. Балчик. През 2013 г. е инсталирано и фотоволтаично улично осветление.

През 2008 г. е изграден пешеходен мост в с. Кранево, а през през 2011 г. е извършена реконструкция на пешеходия мост „Батова“ в гр. Балчик.

През периода 2010-2013 г. са съфинансирани **проекти на местни малки и средни предприятия за развитие на селския и екотуризма в общината, чрез изграждане/реконструкция и оборудване на къщи за гости/семеини хотели** по

*Доклад с резултати от Последваща оценка на
Общински план за развитие на община Балчик 2005-2013 г.*

Програма за развитие на селските райони 2007-2013 г. (ПРСР) и Оперативна програма „Развитие на сектор Рибарство“ (ОПРСР).

По-долу са изброени в хронологичен ред стартирани проекти и дейности към 31.12.2013 г.:

В периода 19.07.2012-07.10.2014 г. се изпълнява проект **„Подобряване на туристическите атракции и свързаните с тях инфраструктури на територията на Община Балчик“** по Оперативна програма „Регионално развитие“ с бенефициент Община Балчик. Основната цел на проекта е консервирането, реставрирането, експонирането на недвижими културни ценности и разкриването на богатото културно – историческо наследство на региона от местно и национално значение, сред които: Средновековна крепост в кв. „Хоризонт“, „Мелницата“ – гр. Балчик, „Теке Ак Язълъ Баба – св. Атанас“. Общата стойност на проекта е 6 304 916,27лв.

В периода 13.08.2012-13.08.2014 г. в процес на изпълнение е проект **„Пъстрото лице на Добруджа“** по Оперативна програма „Регионално развитие“ на стойност 400 114 лв. Общата цел на проекта е развитие на регионален туристически продукт в общините град Добрич, Балчик, Добричка и Каварна и постигане на по-висока ефективност на регионалния маркетинг посредством прилагане на интегриран подход. Бенефициент е Община град Добрич с партньори: Община Балчик, Община Каварна, Община Добричка.

В периода 17.05.2013-16.11.2014 г. се изпълнява и проект **„Черноморски велосипед-диверсифициране на туристическите услуги в трансграничния регион Констанца-Балчик чрез велосипеди –BSB“**, в рамките на Програма за трансгранично сътрудничество Румъния – България 2007-2013 г., като община Констанца (водещ партньор) изпълнява проекта в партньорство с Община Балчик. Продължителността му е 18 месеца, а общия бюджет на проекта е 1 498 533,24 евро, като община Балчик разполага с 317 915,00 евро. Основната цел на проекта е подобряване на сътрудничеството на бизнеса чрез разнообразяване на туристическите услуги в граничната зона, а именно градовете Констанца и Балчик, с цел намаляване на периферните различия на областта и насърчаване на трансграничното сътрудничество. Специфичната цел на проекта е разнообразяване на туристическите услуги чрез създаване на мрежа от станции за велосипеди в градовете Констанца и Балчик. Станциите за велосипеди под наем са разположени на територията на община Балчик, като три от тях са в гр. Балчик, една – на паркинга на „Двореца“, една във в. з. „Златна рибка“ и една в к. к. „Албена“.

*Доклад с резултати от Последваща оценка на
Общински план за развитие на община Балчик 2005-2013 г.*

В периода 13.07.2013-12.01.2015 г. в процес на реализация е проект **„Трансгранично градинарско изкуство по Черноморското крайбрежие“** в рамките на Програма за трансгранично сътрудничество Румъния – България 2007-2013 г., като град Текиргьол – Румъния (водещ партньор) изпълнява проекта в партньорство с Община Балчик, Държавен културен институт „Двореца“ – Балчик, Университет Овидус от Констанца, Университетска ботаническа градина в гр. Балчик на Софийски университет „Св. Климент Охридски“. Общият бюджет на проекта е 1 507 842,86 евро. Основните дейности са свързани с инвестиции в инфраструктура и съоръжения в град Текиргьол – Румъния, Ботаническа градина Балчик и Държавен културен институт „Двореца“ – Балчик; организиране на съвместни мероприятия свързани с туризма, за насърчаване на сътрудничеството.

Към 31.12.2013 г. в процес на изпълнение е проект **„Подобряване на туристическите атракции и свързаните с тях инфраструктури на територията на Община Балчик“**. Проектът предвижда следните дейности: изготвяне на предпроектно проучване, инвестиционни проекти (технически/работни); консервация, реставрация и експониране на късно антична и средновековна крепост „Дионисополис“ в кв. „Хоризонт“, гр. Балчик; реконструкция, консервация, експониране и социализация на недвижима културна ценност „Мелницата“ за нуждите на туристически културно-информационен център „Мелницата“ и експозиционна сбирка; реставрация, консервация, експониране и социализация на обект „Теке Ак Язълъ Баба – св. Атанас“; закупуване на оборудване за нуждите на трите туристически атракции; въвеждане на система за индивидуална интерпретация и анимация на туристическите атракции; провеждане на съпътстващо обучение на персонала, работещ в подкрепяните атракции. Инвестицията за изпълнението на проекта е в размер на 5 539 хил. лв.

Подробна информация за изпълнените проекти и дейности с конкретните резултати от тях е представена в **Приложение №2 Списък с реализирани проекти и дейности на ОПР Балчик 2007 – 2013 г.**

В заключение на изпълнението на Приоритет 1, може да се направи извода, че е постигнат напредък за развитието на устойчив туризъм. Голяма част от инвестициите са осъществени с подкрепата на Европейските фондове.

**2. Оценителен въпрос V.2. Каква е степенята на постигане на Приоритет 2.
„Създаване на високопродуктивна и екологично чиста индустрия, щадяща
богатите природни ресурси“?**

В **Приоритет 2 „Създаване на високопродуктивна и екологично чиста индустрия, щадяща богатите природни ресурси“** са включени следните мерки:

- *Мярка 1: Създаване на условия за развитие /вносяне на високотехнологични производства;*
- *Мярка 2: Развитие на морска индустрия;*
- *Мярка 3: Развитие на преработваща промишленост и преди всичко - хранително-вкусова промишленост;*
- *Мярка 4: Участие в регионални клъстери и бизнес мрежи;*
- *Мярка 5: Развитие на подходяща бизнес и информационна инфраструктура.*

По процедура на ОПРЧР е изпълнен проект на местен бенефициент за стартиране на самостоятелен бизнес.

Към 31.12.2013 г. в процес на изпълнение е проект за стартиране на самостоятелен бизнес на местен бенефициент.

Подробна информация за изпълнените проекти и дейности, с конкретните резултати от тях, е представена в **Приложение №2 Списък с реализирани проекти и дейности на ОПР Балчик 2007 – 2013 г.**

**3. Оценителен въпрос V.3. Каква е степенята на постигане на Приоритет 3.
„Развитие на балансиран аграрен сектор, интегриран с хранително-вкусова
индустрия и туризъм“?**

В **Приоритет 3 „Развитие на балансиран аграрен сектор, интегриран с хранително-вкусова индустрия и туризъм“** са включени следните цели и мерки:

- **Специфична цел 1: Оптимално използване на природните ресурси:**
 - *Мярка 1: Развитие на модерно животновъдство;*
 - *Мярка 2: Подмяна и увеличаване на трайните насаждения (лозя, овощни градини);*
 - *Мярка 3: Възстановяване на поливното земеделие;*
 - *Мярка 4: Екологизация на земеделието;*

*Доклад с резултати от Последваща оценка на
Общински план за развитие на община Балчик 2005-2013 г.*

- *Мярка 5: Подобряване на достъпа до земеделските стопанства и естетизиране на ландшафта;*
- *Мярка 6: Изготвяне/актуализация на земеустройствени проекти и схема за микро-райониране на културите.*
- **Специфична цел 2: Подобряване на организацията и качеството на човешките ресурси в аграрния сектор:**
 - *Мярка 1: Осигуряване на масов достъп до актуална информация и повишаване на научното обслужване в аграрния сектор;*
 - *Мярка 2: Укрепване на съществуващите и създаване на нови бранишови организации на производители (зърнопроизводители, животновъди, овощари, пчелари,);*
 - *Мярка 3: Подкрепа на млади фермери;*
 - *Мярка 4: Подкрепа на натурални и полу-пазарни стопанства за превръщането им в пазарно-ориентирани.*
- **Специфична цел 3: Подобряване на качеството и маркетинга на земеделските продукти:**
 - *Мярка 1: Подпомагане на фермерите да се приспособят към нарастващите изисквания на стандартите на ЕС;*
 - *Мярка 2: Изграждане на сезонно земеделско тържище и борса.*
- **Специфична цел 4: Разнообразяване на икономическите дейности и повишаване качеството на живот в селските райони:**
 - *Мярка 1: Подпомагане на частни инициативи в създаване на микро-предприятия (сувенири, екобрикети, пакетиране на храни);*
 - *Мярка 2: Подпомагане на частни стопани в адаптиране на къщите си за приемане на гости-туристи.*
- **Специфична цел 5: Присъединяване към регионален клъстер „Добрички храни“:**
 - *Мярка 1: Популяризиране на клъстера като висша организационна форма за отстояване на пазари и конкуренция;*
 - *Мярка 2: Организиране на заинтересованите производители, създаване на партньорства;*

*Доклад с резултати от Последваща оценка на
Общински план за развитие на община Балчик 2005-2013 г.*

- *Мярка 3: Оползотворяване на държавните целеви фондове за институционално изграждане на клъстери;*
- *Мярка 4: Създаване на център за разпространение на информация, обучение, консултации и подкрепа на стартиращи фирми в сектора;*
- *Мярка 5: Създаване на координационна програма за насочване на нови инвестиционни инициативи към клъстер "храни".*

- **Специфична цел 6: Развитие на алтернативен туризъм.**

Изпълнен е проект за въвеждане на изискванията на международен стандарт ISO 22000:2005, финансиран по ОПРКБИ, от местно предприятие в сферата на хранително-вкусовата промишленост.

Подробна информация за изпълнените проекти и дейности с конкретните резултати от тях е представена в **Приложение №2 Списък с реализирани проекти и дейности на ОПР Балчик 2007 – 2013 г.**

**4. Оценителен въпрос V.4. Каква е степенята на постигане на Приоритет 4.
„Изграждане на качествена жизнена среда с модерни инфраструктури и
съхранена природна среда“?**

В Приоритет 4 „Изграждане на качествена жизнена среда с модерни инфраструктури и съхранена природна среда“ са включени следните цели и мерки:.

- **Специфична цел 1. Доизграждане и модернизиране на техническата инфраструктура в активната туристическа зона:**
 - *Мярка 1. Изграждане на нова, подмяна и реконструкция на съществуваща водоснабдителна инфраструктура;*
 - *Мярка 2. Доизграждане на канализационната инфраструктура в крайбрежната зона;*
 - *Мярка 3. Предотвратяване и ограничаване на свлачищните процеси;*
 - *Мярка 4. Ремонт и реконструкция на общинската пътна мрежа;*
 - *Мярка 5. Разширяване и поддържане на техническите параметри на електроенергийната мрежа;*
 - *Мярка 6. Усъвършенстване и развитие на съобщителната инфраструктура.*

*Доклад с резултати от Последваща оценка на
Общински план за развитие на община Балчик 2005-2013 г.*

- **Специфична цел 2. Доизграждане и развитие на техническата инфраструктура, стимулираща балансирано териториално развитие на общината:**
 - *Мярка 1. Оптимално усвояване потенциала на добре развитата транспортна инфраструктура за перспективното развитие на общината;*
 - *Мярка 2. Доизграждане и реконструкция на амортизираната водопроводна мрежа в общината;*
 - *Мярка 3. Доизграждане на канализационната инфраструктура в общината;*
 - *Мярка 4. Повишаване на енергийната ефективност и поддържане техническите параметри на електроенергийната мрежа;*
 - *Мярка 5. Доизграждане и развитие на съобщителната инфраструктура.*
- **Специфична цел 3. Трайно подобряване на екологичното състояние на общината:**
 - *Мярка 1. Екологичен мониторинг - изграждане на система за непрекъснато следене на замърсяването на въздуха, водата и почвата;*
 - *Мярка 2. Твърди отпадъци - премахване на нерегламентираните сметища, организиране на събирането, депонирането и третирането на твърдите отпадъци;*
 - *Мярка 3. Екологични проекти по донорски фондове;*
 - *Мярка 4. Укрепване и поддържане на изградената мрежа от защитени територии;*
 - *Мярка 5. Екологично поведение на населението и туристите.*

В изпълнение на планираните цели са изпълнени/стартирани няколко проекта/дейности към 31.12.2013 г.:

Проектът **“Рехабилитация на Път IV-27032 от Стражица км 2+932 до км 4+823; 2. път IV-21083, от кръстовището Ляхово до кръстовището с път IV-27032, от км 8+400 до км 13+680; 3. с. Ляхово до кръстовището с път IV-21083, от км 0+000 до км 0+109”** е изпълняван в периода 2007-2009 г. и е на стойност 712 889,10 лв. Финансиран е чрез програма ФАР, BG 2005/017-353.10.02 - Подпомагане развитието на регионалния туризъм чрез подобрене на свързаната с него инфраструктура.

*Доклад с резултати от Последваща оценка на
Общински план за развитие на община Балчик 2005-2013 г.*

В периода 16.07.2010-16.07.2012 г. е изпълнен проектът **„Рехабилитация и благоустрояване на ул. „д-р Зл. Петков“, „Иван Вазов“, „Г. Бенковски“, „Христо Ботев“ и „Дунав“; рехабилитация на два паркинга в страни от улици ул. „д-р Зл. Петков“ и „Г. Бенковски“; и изграждане на места в близост до ул. „Г. Бенковски“**, финансиран по Оперативна програма „Регионално развитие“, с бенефициент Община Балчик. Чрез рехабилитацията на улиците „Дунав“, „д-р Златко Петков“, „Иван Вазов“, „Георги Бенковски“ и „Христо Ботев“ е намален риска от пътнo-транспортни произшествия и е повишена привлекателността на градската среда на гр. Балчик. Рехабилитацията на двата паркинга в страни от улици „д-р Златко Петков“ и „Георги Бенковски“ и изграждането на градина и погледна площадка създават повече възможности за паркиране и отдих в града. Осигурен е достъп и свобода на придвижването за хора с увреждания. Общата стойност на проекта е 4 287 715.46 лв.

Като част от проект на МРРБ **„Общински пътища за достъп до места с туристически интерес“**, общинския път IV – 90017 Албена – Двореца – Балчик е реконструиран и рехабилитиран по програма ФАР. Информация за конкретната финансова стойност на участъка за реконструкция в рамките на Община Балчик не е достъпна. Общата дължина на рехабилитирания участък от Път IV – 90017, заедно с отклонението за Двореца „Балчик“ е 11 017,78 км.

В периода 2008-2012 г. е реализиран проектът **„Интегриран проект за управление на водите на гр. Балчик“ по Програма ИСПА (Инструмент за структурни политики за предприсъединяване)**, на стойност 21 589 225 лв, с бенефициент Община Балчик. Постигнати са следните резултати: изградена е канализационна мрежа и е рехабилитирана водопроводна мрежа с обща дължина 96,4 км.; рехабилитирана е пътната настилка в кв. „В. Левски“, гр. Балчик; изградена е пречиствателна станция за отпадъчни води (ПСОВ) гр. Балчик и дълбоководно заустване; доставено е оборудване; извършена е реконструкция на резервоар за питейна вода „Царичино“, изградени са нови хлораторна и хидрофорна станции; въведена е телеметрична система за контрол и наблюдение на водопроводната система на града. Създадената по-добра екологична инфраструктура на региона ще допринесе за улесняване на стопанските дейности и за защита на туристическата индустрия в района на черноморското крайбрежие.

Проектът **„Водоснабдяване, канализация и благоустрояване на с. Кранево, канализация с. Оброчище, главен колектор и напорна канализация на с. Оброчище“** е

*Доклад с резултати от Последваща оценка на
Общински план за развитие на община Балчик 2005-2013 г.*

изпълняван поетапно в периода 2006-2008 година с финансиране по програма САПАРД на стойност 1 547 426 лв. По проекта е изградена канализация на ул. „Черно море“ и ул. „Дунав“ в с. Кранево и са изградени главен колектор и напорна канализация в с. Оброчище.

Проектът **„Смесен проект канализация и реконструкция водопроводи по ул. „Рила“, ул. „Калоян“ и ул. „Витоша“ - с. Кранево, Община Балчик**“ е изпълняван поетапно през 2008 г. и 2009 г. С изпълнението на проекта за канализация в колекторно-помпената станция (КПС) са включени 105 домакинства, а през активния летен сезон – 30 бр. хотели. Обхванати са 12 бр. новостроящи се заведения за обществено хранене. Намалена е загубата на вода и е осигурен дебит за новостроящите се хотели, ЗОХ, отпаднал е и риска от воден режим. Отпадането на септичните ями доведе и до намаляване на свлачищните процеси. Проектът е финансиран по програма ФАР BG 2005 и е на стойност 591 374 евро.

През 2009 г. е изпълнен проект **„Ремонт на сквер между ул. „Емона“ и ул. „Черно море“ - гр. Балчик**“, по проект „Красива България“, на стойност 230 836,53 лв.

В периода 05.02.2010-05.08.2011 г. в процес на изпълнение е и проект **„Балчик - укрепване на свлачище „Сборно място“, подобект: „Вертикална шахта 5“ и подобект: „Вертикална шахта 6“**, финансиран по „Оперативна програма „Регионално развитие“, с бенефициент Община Балчик. Общата цел на проекта е ограничаване и максимално предотвратяване на щетите и рисковете за живота и имуществото на жителите в района на свлачище „Сборно място“ в гр. Балчик, чрез изграждане и укрепване на дребномащабна инфраструктура, възпрепятстващи свлачищните процеси. Проектът е на стойност 557 242 лв.

В периода 24.10.2009-23.04.2012 г. е изпълнен проект **„Изграждане на канализация и рехабилитация на водопровод и пътна настилка на ул. „Черно море“, с. Кранево и рехабилитация на водоснабдителна, канализационна мрежа и пътна настилка на ул. „Дунав“, с. Кранево**“, финансиран по ПРСР. С реализирането на проекта са достигнати европейски стандарти в качеството на ВиК услугите, като посредством това са осигурени по-добри условия на живот, както и по-добри условия за създаване на успешен бизнес. По този начин е ускорен процеса на развитие на местната икономика. Стойността на проекта е 2 557 хил. лв.

*Доклад с резултати от Последваща оценка на
Общински план за развитие на община Балчик 2005-2013 г.*

Изпълнението на проект **„Експониране на резерват „Балтата“** е стартирано на 01.12.2007 г. и приключено на 30.11.2008 г. Проектът е финансиран по Програма ФАР. Стойността на проекта е 232 064.37 лв. Основната му цел - опазване на биоразнообразието и експониране на защитената територия - е постигната чрез изграждане на екопътеки, прогледни площадки и кули за наблюдение на птици.

В периода 03.06.2011- 21.06.2013 г. е реализиран първи етап от проект **„Защита на морския бряг на гр. Балчик от абразия и ерозия“**, финансиран по Оперативна програма „Регионално развитие“, с бенефициент Община Балчик и обща цел повишаване качеството на живот в град Балчик чрез предотвратяване на рискове от ерозия и абразия на крайбрежието му и подобряване на физическата среда, превръщането ѝ в безопасна, устойчива, високо екологична и естетическа, изпълняваща и важни социални функции. Конкретните дейности, които са изпълнени, са свързани с ремонт на брегозащитната дамба в участък с дължина 370 м. между буни №204 и №206, замяна на бронировката от тетраедрони в този участък с едри скални блокове 500 - 1 500 кг., ремонт на стоманобетонов парапет, стоманобетонена настилка и буни №204 и №205. Общият размер на средствата за изпълнение на първия етап на проекта е на стойност 960 829,64 лева.

Други основни изпълнени проекти и дейности през периода 2007-2013 г. са посочени по-долу:

Канализационна инфраструктура:

- Изградена е канализация на ул. „Росица“ и ул. „Фрегата“ (с. Кранево), ул. „Дунав“ (гр. Балчик);
- Изготвени са канализационни профили на в. з. „Двореца – 2“ и на улиците „Добруджа“ и „Рила“ в с. Кранево.

Водопроводна инфраструктура:

- Извършена е подмяна на водопровод в село Оброчище и на ул. „Калоян“ в с. Кранево;
- Извършена е частична подмяна на водопровод в с. Църква и е изградена водопроводна шахта;
- Изграден е водопровод за вилните селища в местността „Табията“;
- Извършен е основен ремонт на водопровода на ул. „Черно море“ в село Кранево.

*Доклад с резултати от Последваща оценка на
Общински план за развитие на община Балчик 2005-2013 г.*

Пътна инфраструктура:

- гр. Балчик – извършен е основен ремонт на улиците „Р. Даскалов“, „Ивайло“, „Славянка“, „Ропотамо“, „Странджа“ и „Стара планина“; извършен е основен ремонт на кръстовището между уллиците „Родопи“ и „Огоста“; извършено е засипване на дерето между улиците „Васил Априлов“ и „Г. С. Раковски“;
- с. Кранево – възстановена е пътната настилка на ул. „Дунав“; извършени са СМР по улиците „Черно море“ и „Дунав“;
- Извършени са основни ремонти на част от уличната инфраструктура в селата Оброчище, Сенокос, Ляхово, Соколово, Църква;
- Изградени са: автоспирки в кметствата – Дропла (2 бр.), Пряспа (1 бр.), Храброво (1 бр.), Соколово (2 бр.), Оброчище (2 бр.) и Рогачево (1 бр.); спиркови павильони – гр. Балчик (2 бр.), с. Кранево (1 бр.); с. Сенокос (1 бр.) и с. Църква (2 бр.);

Благоустройство:

- Извършено е аварийно укрепване на Източното дере в гр. Балчик;
- Извършена е реконструкция на площад „21 септември“ в гр. Балчик;
- Изграден е обществен парк в село Кранево.

В периода май 2012 г. - ноември 2014 г. се изпълнява проектът **„ENCLOSE“** (съкр. от англ. език - в превод **„Енергийна ефективност в градските логистични услуги за малки и средни европейски исторически градове“**) с основна цел повишаване на информираността относно предизвикателствата на енергийно ефективната и устойчива градска логистика в Европейските малки и средни исторически градове (SMHTs). Инвестицията за изпълнението на проекта е на стойност 2 105 хил. евро. Проектът е финансиран от Европейската комисия по програма „Интелигентна енергия – Европа“ (IEE), чиято дейност има за цел да помогне на организации, желаещи да подобрят енергийната устойчивост. Основният резултат от неговото изпълнение е създаден SULP - Sustainable Urban Logistics Plan (Устойчив план за градска логистика) - задължителен продукт от проекта за всички партньори по проекта: Memex (Италия - Координатор); Община Lucca (Италия); Posten Norge, Trondheim (Норвегия); Община s'Hertogenbosch (Холандия); Association Plan Strategico, Burgos (Испания); Община Almada (Португалия); Община Dundee (Обединено Кралство); Община Alba Julia (Румъния); Община Serres (Гърция); Община Балчик (България); EATHR, Европейска асоциация на историческите

*Доклад с резултати от Последваща оценка на
Общински план за развитие на община Балчик 2005-2013 г.*

градове и региони; M&C Маркетинг и Комуникация (Италия); Energi Kontor Sydost (Швеция); Tipperary Energy Agency (Ирландия); Austria Tech (Австрия); ILM (Полша).

Временно спрян е проекта **„Рехабилитиране на ПСОВ-Албена, общ. Балчик“**, финансиран по Оперативна програма „Околна среда 2007-2013 г.“. Проектът включва:

1. Рехабилитация на ПСОВ-Албена, с цел пречистване на отпадъчните води от к. к. „Албена“ и село Кранево;
2. Изграждане на отвеждащ колектор от ПСОВ до Черно море - водоприемник на пречистените отпадъчни води;
3. Изместване точката на заустване на разстояние 1 морска миля навътре в морето. Общата стойност на инвестицията е в размер на 32 445 369,75 лв.

Временно спрян е проектът **„Изграждане на трети утаител и дълбоководно заустване на ПСОВ - Балчик и разширяване обхвата на канализационната мрежа на гр. Балчик“** на Община Балчик. Той обхваща следните дейности:

- преместване точката на заустване на 1 морска миля навътре в морето;
- ремонт на вълнолом (с дължина 50 м.), ограждащ територията на ПСОВ Балчик, подкопан от морската вода, особено в западната му част;
- изграждане на трети утаител в ПСОВ Балчик, само след доказана необходимост от извършено прединвестиционно проучване;
- разширяване на канализационната мрежа на град Балчик с дължина около 6 500 м. в кв. „Изток“, районите „Сборно място“ и „Кулака“;
- рехабилитиране на водоснабдителна мрежа в гр. Балчик по трасето, по което ще се полага канализационна инфраструктура с дължина около 3000 м.

Общата стойност на проекта е 18 884 558,48 лв.

В периода 14.12.2012-31.03.2016 г. в процес на реализация е проект **„Изграждане на регионална система за управление на отпадъците в регион Добрич“**. Бенефициент по проекта е Община град Добрич в партньорство с Община Добричка, Община Тервел, Община Каварна, Община Балчик, Община Шабла, Община Генерал Тошево, Община Крушари, Община Никола Козлево и СНЦ „Управление на отпадъците - Регион Добрич“. Стойността на проекта е 38 877 375,67 лв. Проектните дейности включват:

1. Изграждане на Регионално депо (РД) за неопасни отпадъци, разположено в землището на с. Стожер;
2. Изграждане на довеждаща инфраструктура до РД Стожер;

*Доклад с резултати от Последваща оценка на
Общински план за развитие на община Балчик 2005-2013 г.*

3. Изграждане на Претоварна станция за отпадъци (ПСО) в Балчик;
4. Изграждане на Претоварна станция за отпадъци (ПСО) в Тервел. Планиран е период на експлоатация от 30 години.

Подробна информация за изпълнените проекти и дейности с конкретните резултати от тях е представена в **Приложение №2 Списък с реализирани проекти и дейности на ОПР Балчик 2007 – 2013 г.**

В заключение на изпълнението на **Приоритет 4**, може да се направи извода, че е постигнат значителен напредък в постигане на проектната готовност по отношение на подобряването на водоснабдителната и канализационна инфраструктура и подобряване на околната среда чрез изграждане на регионален център за обезвреждане на твърди и битови отпадъци за общините. Осъществени са и мерки за подобряване на пътната инфраструктура и планова и устройствена осигуреност.

**5. Оценителен въпрос V.5. Каква е степенята на постигане на Приоритет 5.
„Развитие на човешките ресурси и социално сближаване“?**

Съгласно включените цели и мерки по **Приоритет 5 „Развитие на човешките ресурси и социално сближаване“** към 31.12.2013 г. са изпълнени/стартирани посочените по-долу проекти и дейности:

- **Специфична цел 1: Постигане на гъвкав пазар на труда и социална интеграция;**

През периода 2008-2013 г. в Община Балчик по **Национална програма „Старт в кариерата“**, са започнали работа общо 8 младежи. Основната цел на програмата е да бъдат осигурени възможности за придобиване на трудов стаж на безработни младежи, завършили средно или висше образование, за улесняване на прехода между образование и заетост.

През 2014 г. Община Балчик е изпълнен проект по **Схема BG051PO001-1.1.03 „Развитие“** на Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“ (2007-2013 г.). По тази схема са били назначени на работа 150 безработни лица на длъжности: помощник в строителството, пътна поддръжка, работник в озеленяването. След приключването на квалификационното обучение и извършен окончателен подбор са сключени договори с избраните работници по заявената професия/специалност за период от 12 месеца.

В периода до 31.12.2013 г. са изпълнени два проекта на местно предприятие за осигуряване на транспорт за работещите и подобряване условията на труд в него.

*Доклад с резултати от Последваща оценка на
Общински план за развитие на община Балчик 2005-2013 г.*

- **Специфична цел 2: Повишаване на качеството на човешкия капитал;**

През 2008 г. са изпълнени три проекта за подобряване на инфраструктурата на местни училища – проект *„Повишаване енергийната ефективност в ОУ „Антим I“ - гр. Балчик“*, проект *„Повишаване на енергийната ефективност в СОУ „Хр. Смирненски“ - с. Оброчище“* (по Фонд „Енергийна ефективност“) и проект *„Изграждане на асансьор към сградата на помощно училище „П. Самодумов“ - с. Кранево, Община Балчик и преустройство на помещение към училището във фитнес зала“* (по Социално-инвестиционен фонд).

В периода 13.12.2010-13.12.2012 г. е изпълнен проект *„Повишаване енергийната ефективност на образователната инфраструктура на територията на община Балчик“*, финансиран по Оперативна програма „Регионално развитие“, с бенефициент Община Балчик. Учебните заведения, които бяха обхванати от проекта са:

1. ЦДГ №1 „Здравец“, гр. Балчик;
2. ЦДГ №3 „Чайка“, гр. Балчик;
3. ЦДГ, с. Пряспа;
4. ЦДГ „Пролет“, с. Безводица;
5. ЦДГ „Радост“, с. Стражица;
6. ЦДГ „Звънче“, с. Църква;
7. ОУ „Г. С. Раковски“, физкултурен салон, с. Сенокос;
8. СОУ „Христо Ботев“, физкултурен салон, град Балчик;
9. ЦДГ „Първи юни“, с. Оброчище;
10. ОДЗ №2 „Знаме на мира“, гр. Балчик;
11. ОУ „Г. С. Раковски“, с. Сенокос;
12. ОУ „Св. Св. Кирил и Методий“;
13. ОУ „В. Левски“, с. Соколово;
14. СОУ „Христо Ботев“, гр. Балчик; 15. СОУ „Христо Смирненски“, с. Оброчище;
15. ОУ „Св. Св. Кирил и Методий“ (гр. Балчик), стара сграда.

Постигнати са следните специфични цели на проекта: намаляване потреблението на енергия в общинските образователни заведения; внедряване на съвременни енергоспестяващи технологии; подобряване средата за провеждане на образователно-възпитателния процес; осигуряване на възможности за социално включване и равен

*Доклад с резултати от Последваща оценка на
Общински план за развитие на община Балчик 2005-2013 г.*

достъп за деца от етническите малцинства, в това число и от ромското население. Общата стойност на проекта е 2 316 хил. лв.

На 31.12.2011 г. е реализиран проекта **„Образователна интеграция на учениците от етническите малцинства в община Балчик“** на стойност 14 971,57 лв. Чрез него са създадени условия за равен достъп до качествено образование на ромските деца и ученици, за подпомагане на община Балчик в осъществяване на интеграционни процеси чрез насърчаване на партньорството на Общината с НПО.

В периода 03.09.2011 - 03.08.2012 г. е изпълнен проект **„Ние играем и учим заедно“**, финансиран по Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“, с бенефициент Община Балчик и общ бюджет в размер на 111 981 лв. Проектът е свързан с полагането на специални грижи за социализирането на децата от ромските квартали „Изток“, „Васил Левски“, „Младост“ и от „Татарска махала“ на Община Балчик, за които българският език не е майчин. По проекта са изпълнени дейности, свързани с допълнително обучение по български език на тези деца по специализирана методика, която да е съобразена с техните специфични потребности и трудности.

В изпълнение на Специфична цел 2 през периода 2007-2013 г. са реализирани следните проекти и дейности:

- Извършен е основен ремонт на ЦДГ №1, ЦДГ №3, ОДЗ №2 (гр. Балчик); ЦДГ „Звезда“ – с. Соколово; текущ ремонт на ЦДГ „Първи юни“ – с. Оброчище;
- Извършен е основен ремонт на: ПУИ „Т. Самодумов“ (с. Кранево); ОУ „Антим I“ (гр. Балчик); ОУ „Г. С. Раковски“ – с. Сенокос; ученическият стол към СОУ „Христо Ботев“ (гр. Балчик); Народно читалище „Васил Левски – 1959“ (гр. Балчик); спортната площадка към СОУ „Христо Смирненски“ (с. Оброчище); покрива на НЧ „Просвета – 1900“ – с. Соколово;
- Инсталирани са системи за видеонаблюдение в ОУ „Г. С. Раковски“ – с. Сенокос и СОУ „Христо Смирненски“ – с. Оброчище;
- Изградени са: детски площадки в селата Гурково, Змеево, Църква, Бобовец, Кремена и Оброчище; детски комплекс – с. Безводица и с. Пряспа
- По проект „Нов шанс за успех“ са ограмотени възрастни хора, разпределени: в 6 групи по 68 души (гр. Балчик); 5 групи по 57 души (с. Оброчище); 2 групи по 15 души (с. Соколово);

*Доклад с резултати от Последваща оценка на
Общински план за развитие на община Балчик 2005-2013 г.*

- По проект „Подобряване и обогатяване на материалната база и училищния двор на ОУ „Антим I” с безвъзмездната помощ на Японската страна за структурни реформи в Република България” са ремонтирани санитарните помещения, извършено е вътрешно измазване и боядисване на училището, облагородено е дворното пространство и са изградени места за отдих и игри.
- По проект „Ученически практики“ през 2013 г. е проведена практика на ученици от гимназиална степен IX – XII (СОУ „Христо Смирненски – с. Оброчище) в к.к. „Албена”;
- Закупени са учебно-дидактически средства за ОУ „Антим I” - гр. Балчик;
- Закупени са компютри за компютърния кабинет в СОУ „Христо Смирненски – с. Оброчище (НП „ИКТ в училище);
- Ремонтирана е и е обзаведена игротеката в ОУ "Васил Левски" - с. Соколово;
- Обзаведена с подвижни столове е мултифункционалната зала в НЧ „Просвета – 1900“ – с. Соколово;
- Обменени са педагогически практики с партньори от Испания, Турция и Румъния.

В допълнение, в периода 2011-2015 г. СОУ „Христо Ботев”, ОУ „Антим I”, ОУ „Св. св. Кирил и Методий”, СОУ - Оброчище, ОУ – Сенокос и ОУ – Соколово участват в изпълнението на проект на МОН, финансиран по ОПРЧР „Подобряване качеството на образованието чрез въвеждане на целодневна организация на учебния процес в средищните училища”.

Националните програми, по които са извършвани дейности през периода 2007-2013 г. в училищата на територията на община Балчик, са следните:

- „С грижа за всеки ученик”;
- „Оптимизация на училищната мрежа”, модул „Оптимизиране на вътрешната структура на училищата”;
- „На училище без отсъствия”;
- „Квалификация”;
- „Система за стандартизирано външно оценяване на учениците”;
- „Информационни и комуникационни технологии /ИКТ/ в училище”.
- **Специфична цел 3: Подобряване на здравните услуги и свободния достъп до тях.**

*Доклад с резултати от Последваща оценка на
Общински план за развитие на община Балчик 2005-2013 г.*

В периода 31.01.2012-31.01.2014 г. се изпълнява проект **„Преустройство, ремонт и инсталации на част от сградата на МБАЛ – Балчик за оборудване със специализирана апаратура“**, финансиран по Оперативна програма „Регионално развитие“, с бенефициент Община Балчик и на стойност 3 726 025, 42 лв. С реализирането на проекта е постигнато прецизиране на диагностичните процеси, от гледна точка на навременност и точност, което от своя страна води и до успешно последващо лечение. Повишен е капацитетът на лечебното заведение МБАЛ - гр. Балчик, като чрез технологична модернизация е постигнато предлагане на висококачествено активно лечение.

- **Специфична цел 4: Развитие на културата, спорта и младежките дейности**

През 2007 г. е изпълнен проект **„Ремонт на покрив и фасада; благоустрояване околno пространство Художествена галерия гр. Балчик“**, по проект „Красива България“, на стойност 110 836,62 лв.

По програма **„Глобални библиотеки – България“** през 2009 г. в Балчик бяха обхванати следните библиотеки за директно предоставяне на оборудване. Финансира се чрез Министерство на културата:

1. Библиотека при НЧ „Просвета 1900“ – Соколово;
2. Библиотека при НЧ „Просвета 1901“ – Оброчище;
3. Библиотека при НЧ „Бачо Киро 1939“ – Кранево;
4. НЧ „Паисий Хилендарски 1870“ – Балчик;
5. НЧ „Васил Левски 1959“ – Балчик;
6. Библиотека при НЧ „Свобода 1897“ – Гурково.

Извършени са следните дейности: закупено е ИКТ оборудване и софтуер за потребители, обучение на библиотечните работници, включване в кампании по застъпничество, работа в мрежа и разгласа на новите библиотечни услуги в периода 2010 – 2013 година.

През 2010 г. е регистрирана **Местна инициативна рибарска група Шабла - Каварна - Балчик**. Сдружението е създадено с цел осъществяване на дейност в обществена полза форма на публично-частно партньорство с участието на общините Шабла, Каварна и Балчик. Работата на сдружението е пряко свързана с изпълнение на Стратегията за местно развитие на МИРГ Шабла – Каварна - Балчик по Приоритетна Ос 4 „Устойчиво развитие на рибарските области“ Оперативна програма за развитие на сектор

*Доклад с резултати от Последваща оценка на
Общински план за развитие на община Балчик 2005-2013 г.*

„Рибарство“ 2007-2013, финансирана от Европейския фонд за рибарство на Европейския съюз.

В изпълнение на стратегията са одобрени няколко проекта на Община Балчик, свързани с развитието на културата и туризма в общината.

В периода 03.07.2013-03.06.2014 г. се изпълнява проект **„РибАрт Фест Балчик“** на стойност 271 472,10 лева. Общата цел на проекта е подобряване качеството на културните ресурси на Община Балчик и тяхното цялостно оползотворяване. Дейностите по проекта включват: закупуване и монтиране в НЧ „Паисий Хилендарски 1870“ – Балчик на ново технологично оборудване, съответстващо на съвременните изисквания за провеждане на масови и културни събития, с оглед подобряване възможностите за ползването ѝ от населението на община Балчик и в частност от рибарската общност; провеждане на форуми на изкуството, касаещи риболова и привличането на рибарската общност към културата.

В изпълнение на Специфична цел 4 през периода 2007-2013 г. са реализирани и следните дейности: извършен е основен ремонт на стадиона в гр. Балчик, изградени са спортни площадки в ж.к. „Балик“ - гр. Балчик и в с. Дъбрава. Основен ремонт е направен и на сградата на Градски исторически музей- Балчик, както и на художествената галерия в гр. Балчик. Изградени са паметни плочи (селата Дропла, Гурково, Соколово, Кранево) и заслони на гробищните паркове (селата Сенокос, Рогачево, Гурково, Църква, Дропла, Дъбрава).

• **Специфична цел 5: Развитие на социалните услуги и интеграция на уязвимите групи**

- *Мярка 1. Развитие на социалните услуги;*
- *Мярка 2. Интеграция на уязвимите групи.*

В периода 14.05.2008-14.07.2009 г. е изпълнен проект **„Протегната ръка“** по **Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“** с бенефициент Община Балчик на стойност 75 376, 08 лв. Проектът предоставя социалните услуги - домашен помощник и социален асистент.

В периода 28.12.2011-28.12.2013 г. е реализиран проект **„Реализация на Център за настаняване от семеен тип (ЦНСТ) – гр. Балчик с капацитет 14 деца и благоустрояване на прилежащото дворно пространство в УПИ III, кв. 148, ж.к. Балик“**, финансиран по Оперативна програма „Регионално развитие“, с бенефициент

*Доклад с резултати от Последваща оценка на
Общински план за развитие на община Балчик 2005-2013 г.*

Община Балчик, на стойност 769 574 лв. Създадена е подходяща и ефективна социална инфраструктура на територията на Община Балчик, която да осигури предоставяне на нов вид резидентни и съпътстващи услуги в общността. Проектът допринася пряко за процеса на деинституционализация на деца и младежи с увреждания, лишени от родителска грижа и настанени в ДДУИ, ДДФУ и ДМСГД и за постигане на целите на Националната стратегия „Визия за деинституционализация на децата в Република България. Общ бюджет

В периода 2011 – 2012 г. се изпълнява проект ***"Протегната ръка за помощ"*** по Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“ с бенефициент Община Балчик на стойност 177 660,95 лв. По проекта се предоставя грижа в семейна среда за независимост и достоен живот на хора с различни видове увреждания и самотно живеещи хора - дейности „Социален асистент” и „Домашен помощник”.

В периода 19.11.2012-01.04.2014 г. се изпълнява проект ***"Да протегнем ръка за помощ"*** по Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“ с бенефициент Община Балчик на стойност 136 000 лв. По проекта е създадено Звено към общинска структура „Домашен социален патронаж“ с цел предоставяне на три основни типа почасови дейности: за лична помощ, за социална подкрепа и социално включване, за комунално-битови дейности на нуждаещи се лица.

В периода 03.12.2013-01.10.2015 г. се изпълнява проект ***„ЦНСТ-Балчик“*** по Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“ с бенефициент Община Балчик с общ бюджет 136 377 лв. Чрез проекта е разкрита социалната услуга – ЦНСТ.

В периода 08.10.2010-28.02.2015 г. се изпълнява проект с бенефициент Агенция за социално подпомагане ***„Подкрепа за достоен живот“***, на който община Балчик е партньор. Целта е да се приложи нов подход за предоставяне на услуги в семейна среда чрез въвеждане на принципа „индивидуален бюджет за личен асистент” в национален мащаб и да се разчупят създадените стереотипи за услугата „Личен асистент”.

В периода 30.09.2011-31.07.2015 г. се изпълнява проект с бенефициент Агенция за социално подпомагане ***„И аз имам семейство“***, на който община Балчик е партньор. Целта е да се подкрепи процеса на деинституционализация на деца като се създаде и реализира устойчив модел за развитие на заместваща семейна грижа за деца, настанени в специализирани институции и на деца, в риск от изоставяне.

През 2010 г. е извършен основен ремонт на пенсионерския клуб в село Ляхово.

*Доклад с резултати от Последваща оценка на
Общински план за развитие на община Балчик 2005-2013 г.*

Подробна информация за изпълнените проекти и дейности с конкретните резултати от тях е представена в **Приложение №2 Списък с реализирани проекти и дейности на ОПР Балчик 2007 – 2013 г.**

В заключение на изпълнението на Приоритет 5, може да се направи извода, че е постигнат значителен напредък в разширяване на мрежата от предлагани социални услуги в общността, подобрена е точността и навремеността на диагностичните процеси в МБАЛ-Балчик, подобрена е образователната инфраструктура с повишена енергийна ефективност, разнообразен е културния живот в общината, осигурен е ИКТ достъп в местните библиотеки.

**6. Оценителен въпрос V.6. Каква е степеня на постигане на Приоритет 6.
„Укрепване на институционалния и административен капацитет на
общината за подобряване процеса на програмиране и управление на
развитието“?**

В Приоритет 6. „Укрепване на институционалния и административен капацитет на общината за подобряване процеса на програмиране и управление на развитието“ са включени следните мерки:

- *Мярка 1. Подобряване на местното самоуправление и предоставяните услуги от местната администрация;*
- *Мярка 2. Подпомагане изграждането на партньорства за развитие;*
- *Мярка 3. Укрепване на капацитета и подобряване на координацията за управление на средствата от Структурните фондове на ЕС на местно ниво.*

В изпълнение на планираните цели към 31.12.2013 г. са стартирали/в процес на изпълнение следните дейности:

В периода 21.12.2011-21.02.2013 г. се изпълнява проект „**Оптимизиране процеса на формиране на качествени политики в община Балчик чрез широко прилагане на принципа на партньорство**“, финансиран по Оперативна програма „Административен капацитет“, на обща стойност 132 732 лева. Основни изпълнени дейности по проекта: направена е междинна оценка на изпълнението на действащия общински план за развитие; извършени са подготвителни дейности по разработване на общинския план за развитие за следващия планов период; проучен е европейският опит в областта на формиране, разработване и изпълнение на местни политики, планови документи и участието на гражданското общество в този процес; разработени са правила за мониторинг при

*Доклад с резултати от Последваща оценка на
Общински план за развитие на община Балчик 2005-2013 г.*

изпълнение на конкретни политики на община Балчик; разработени са и са въведени вътрешни правила за дейностите, свързани с набиране на информация за подготовката и отчитането на изпълнението на ОПР; проведено е анкетно проучване относно визията, политиките, целите и приоритетите в развитието на община Балчик за периода 2014 - 2020 г.; организиран и проведен е дискуссионен форум на тема „Визия и приоритети за развитие на община Балчик 2014-2020”.

В периода 11.10.2012-11.02.2014 г. се изпълнява проект **„Ефективна и ефикасна администрация в Община Балчик“** по Оперативна програма „Административен капацитет“ на стойност 118 139 лв. Основните дейности по проекта са свързани с: извършване на функционален анализ чрез прилагане на Единната методология за провеждане на функционален анализ в държавната администрация; оптимизиране на структурата и подобряване на работните процеси в администрацията на община Балчик; подобряване ефективността и ефикасността на изпълнението на служителите на общинската администрация.

В периода 03.06.2013-03.06.2014 г. в процес на реализация е проект **„Подпомагане на устойчивото развитие на община Балчик чрез обучение на служителите в общинската администрация“** по Оперативна програма „Административен капацитет“ на стойност 85 896 лв. В проекта са включени обучения за местната администрация, сред които: обучение по Руски език; обучение по Английски език; обучение за межкултурна комуникация, толерантност и антидискриминация; обучение по привличане на инвестиции за устойчиво развитие и по подобряване на ключовите компетентности

В периода 16.12.2013-16.09.2014 г. се изпълнява проект **„Повишаване квалификацията на служителите в Община Балчик“** по Оперативна програма „Административен капацитет“, на стойност 72 962 лв. В проекта са включени обучения за местната администрация.

Подробна информация за изпълнените проекти и дейности с конкретните резултати от тях е представена в **Приложение №2 Списък с реализирани проекти и дейности на ОПР Балчик 2007 – 2013 г.**

В заключение на изпълнението на Приоритет 6, може да се направи извода, че е постигнат значителен напредък в повишаването на административния капацитет на общинската администрация, оптимизацията на нейната структура и привличането на заинтересовани страни към разработването на местни политики.

7. Оценителен въпрос V.7. Каква е устойчивостта на осъществените инвестиции?

По отношение на устойчивостта, общината се стреми в максимална степен да съхрани получените продукти от извършените интервенции, въпреки недостига на средства и проявата на неприемливи външни действия, спрямо някои от обектите. Няма информация за несъхранени продукти, но не рядко се налага възстановяване на обекти, най-вече на части от тях. Цялостното запазване на резултатите, получени от проектни изпълнения, е задължение на общината и в повечето случаи е с времеви хоризонт минимум 3-5 години, съобразно изискванията на донорските програми.

Това не се отнася до капитализираните инвестиции в сграден фонд и придобиването на дълготрайни материални активи, за които резултатите са с дългосрочно съхранение. Първата категория се отнася до сгради за предоставяне на публични услуги, които след основен ремонт са модернизирани, а втората до новопостроени сгради. Погледнато през призмата на устойчивостта на резултатите, логично е въздействието да остане постоянно.

VI. ОЦЕНКА НА ОБЩОТО ВЪЗДЕЙСТВИЕ

Оценката на общото въздействие е изготвена на база общите индикатори за въздействие в областта на регионалната политика за постигане на растеж и заетост и включени в ОПР на община Балчик за периода 2007 – 2013 г., за които има надеждна статистическа информация.

При изготвянето на тази оценка е необходимо да се вземат предвид някои **обстоятелства и ограничения**. От една страна, за да се подпомогне реално подготовката за следващото програмиране тази оценка трябва да е налице поне една година преди датата на приключване на Общинския план за развитие. Според нормативната уредба в страната оценката на общото въздействие като част от последващата оценка е налице до една година след края на периода за програмиране, докато новият ОПР е необходимо да бъде изготвен три месеца преди стартирането на новия планов период. Т.е. последващата оценка може да даде само препоръки относно бъдеща актуализация на ОПР на община Балчик 2014 – 2020 г. От друга страна, за да могат въздействията да получат осезаемо материално изражение, са необходими поне две-три години след края на периода на програмиране. В допълнение, през 2015 – 2016 г. ще бъде налице и цялата статистическа информация относно визирания период 2007 – 2013 г. Ограничение поставя и факта, че все още липсва пълен набор от статистика на ниво община. Това затруднява изготвянето на оценката за общото въздействие, особено по отношение на индикаторите за околна среда спрямо глобалните екологични цели, основните икономически показатели като БВП и БДС, научно–изследователска и развойна дейност и Интернет. Освен това, липсата на цялостна система от индикатори за наблюдение и оценка на плана затруднява крайната оценка на влиянието, което са оказали публичните средства върху общото въздействие на плана.

1. Оценителен въпрос VI.1. Каква е оценката на въздействието по отношение на съотносимите индикатори към Приоритет 1. „Развитие на устойчив туризъм“

В таблица 2 са разгледани специфични индикатори, отразяващи развитието на туризма, а в таблица 3 - основните икономически показатели на нефинансовите

*Доклад с резултати от Последваща оценка на
Общински план за развитие на община Балчик 2005-2013 г.*

предприятия по икономическа дейност „Хотели и ресторанти“, обхващащ статистически данни за предприятията в отрасъла „туризъм“.

Таблица 2. Основни индикатори за развитието на туризма в община Балчик

Показатели	Мерна единица	2010 г.	2011 г.	2012 г.	2013 г.
Средства за подслон и места за настаняване	Брой	75	80	98	110
Легла	Брой	19 408	20 963	25 451	27 195
Легладенонощия	Брой	2 518 613	2 651 320	2 874 266	2 936 449
Брой стан	Брой	9 033	9 273	9 978	11 062
Реализирани нощувки	Брой	960 399	1 611 204	1 827 544	1 891 982
Пренощували лица	Брой	155 073	251 708	297 318	309 096
Приходи от нощувки	Левове	17 348 613	33 226 109	42 759 309	45 727 916
Хотели	Брой	69	72	83	87
Легла	Брой	18 745	19 346	23 919	25 342
Легладенонощия	Брой	2 425 536	2 484 500	2 666 033	2 752 705
Стан	Брой	8 751	8 980	9 355	10 291
Реализирани нощувки	Брой	942 203	1 573 162	1 760 016	1 825 588
Пренощували лица	Брой	152 494	246 314	289 432	300 110
Приходи от нощувки	Левове	16 975 079	32 400 613	41 150 086	44 495 769

Източник: Национален статистически институт, 2015 г.

Таблица 3. Основните икономически показатели на нефинансовите предприятия по икономическа дейност „Хотели и ресторанти“

Показатели	Мерна единица	Общо икономически дейности 2007 г.	2007 г.	2008 г.	2010 г.	2013 г.	Общо икономически дейности 2013 г.
Предприятия	Брой	753	126	145	199	221	1 393
Нетни приходи от продажби	Хил. лева	262 556	..	..	..	113 876	409 766
Заети лица	Брой	5 451	2 035	2 226	2 063	2 329	6 345
ДМА	Хил. лева	483 799	..	..	..	430 988	749 246

(..) Конфиденциални данни

Източник: Териториално статистическо бюро Добрич, 2015 г.

От данните в таблиците може да бъде направен извода, че по всички изследвани показатели се наблюдава тенденция към увеличение през периода 2007-2013 г. Данните показват още, че спрямо икономическите дейности в общината за 2013 г., туризмът заема основополагащо място в местната икономика, като 16% от всички местни предприятия носят 28% от нетните приходи от продажби, 37% от броя на заетите лица и 58% от ДМА.

*Доклад с резултати от Последваща оценка на
Общински план за развитие на община Балчик 2005-2013 г.*

Спрямо 2007 г. относителният дял на предприятията е намалял незначително (17%), а броят на заетите се е запазил - 37%.

За проследяване на развитието в областта на туризма в ОПР са заложили следните показатели: *Създадени нови местни туристически продукти, Създадени нови фирми в областта на туризма, Предоставена площ в туристически обекти, Брой на новите маркетингови инициативи/схеми за промоциране на туристическия бизнес, Брой на създадените/подобрените атракции, Дължина на изградена нова/подобрена техническа инфраструктура в подкрепа на местни туристически продукти, Брой туристи, Брой на продадените нощувки годишно и Среден брой на посетителите на туристически атракции на ден.*

Оценката за настъпилите промени в сферата на развитието на туризма през периода на действие на Общинския план за развитие на община Балчик до 2013 г. е представена на следната фигура:

Проучване сред жители и заинтересовани страни

Фигура 4. Оценка на развитието на туризма в община Балчик ⁴

Данните от фигурата показват, че с равни дялове (38%) са анкетираните жители и заинтересовани страни, които посочват, че не са настъпили осезаеми промени по отношение на развитието на туризма в общината, както и тези, които посочват, че се забелязва положителна промяна. Близо 20% от участвалите в проучването считат, че е

⁴ Източник: Собствено анкетно проучване сред жители и заинтересовани страни на община Балчик, проведено през април 2015 г.

*Доклад с резултати от Последваща оценка на
Общински план за развитие на община Балчик 2005-2013 г.*

настъпил значителен напредък в тази сфера. С незначителен дял (5%) са гражданите, които не могат да дадат мнение по въпроса.

2. Оценителен въпрос VI.2. Каква е оценката на въздействието по отношение на съотносимите индикатори към Приоритет 2. „Създаване на високопродуктивна и екологично чиста индустрия, щадяща богатите природни ресурси“

За да се оцени въздействието върху икономическото развитие бяха изследвани основните икономически показатели на нефинансовите предприятия по икономически дейности за периода 2007 – 2013 г.: брой на нефинансовите предприятия, брой на заетите, разходи за придобиване на ДМА, нетни приходи от продажби; чуждестранните преки инвестиции и основните икономически показатели по групи предприятия според броя на заетите, а статистически данни за това са представени съответно по-долу в таблиците.

*Доклад с резултати от Последваща оценка на
Общински план за развитие на община Балчик 2005-2013 г.*

Таблица 4. Основни показатели на нефинансовите предприятия по икономически дейности в община Балчик

Икономически дейности (А21)	Брой предприятия				Нетни приходи от продажби (в хил. лева)				Брой заети лица				ДМА (в хил. лева)			
	2007 г.	2008 г.	2010 г.	2013 г.	2007 г.	2008 г.	2010 г.	2013 г.	2007 г.	2008 г.	2010 г.	2013 г.	2007 г.	2008 г.	2010 г.	2013 г.
Общо за община Балчик	753	898	1 280	1 393	262 556	328 210	365 581	409 766	5 451	6 117	5 684	6 345	483 799	686 901	688 615	749 246
Селско, горско и рибно стопанство	40	43	78	112	28 071	38 623	52 856	71 978	446	440	576	702	21 843	34 111	48 160	70 153
Преработваща промишленост	36	40	50	46	20 290	41 511	35 347	82 813	281	875	214	815	4 654	13 255	6 332	29 593
Производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия и на газообразни горива	..	5	14	14	..	..	2 405	17 143	..	9	17	27	..	..	43 559	88 356
Строителство	39	61	65	58	36 455	51 436	79 675	10 769	952	631	373	189	10 349	111 755	77 109	10 983
Търговия; ремонт на автомобили и мотоциклети	269	340	477	450	38 951	52 223	51 822	58 426	659	819	1 036	915	6 780	9 275	10 074	11 007
Транспорт, складиране и пощи	125	..	116	101	20 577	..	12 217	16 483	378	..	308	301	9 624	..	13 549	11 096
Хотелиерство и ресторантьорство	126	145	199	221	..	..	..	113 876	2 035	2 226	2063	2 329	..	..	..	430 988
Създаване и разпространение на информация и творчески продукти; далекосъобщения	..	..	3	9	..	..	255	720	..	..	..	13	..	..	..	114
Операции с недвижими имоти	67	48	72	147	3 912	2 882	2 174	5 740	184	91	83	143	20 132	35 735	48 672	58 269
Професионални дейности и научни изследвания	..	24	47	47	..	1 808	1 041	..	..	46	78	73	-	471	999	..
Административни и спомагателни дейности	..	20	30	30	..	..	..	11 589	..	130	226	142	-	1 328	3 357	3 059
Образование	..	..	3	3	..	..	19	..	..	..	3	..	..	..	..	..
Хуманно здравеопазване и социална работа	22	21	36	35	4 454	4 180	3 965	4 959	278	274	286	278	2 660	2 447	2 239	5 670
Култура, спорт и развлечения	..	18	40	54	..	1 035	896	1 484	-	34	66	72	..	839	445	797
Други дейности	24	..	47	63	485	..	548	1 159	50	-	62	87	359	..	413	456

(..) Конфиденциални данни

Източник: Териториално статистическо бюро - Добрич, 2015 г.

*Доклад с резултати от Последваща оценка на
Общински план за развитие на община Балчик 2005-2013 г.*

Таблица 5. Основни икономически показатели на нефинансовите предприятия по групи предприятия и години според броя на заетите за община Балчик

Брой групи предприятия по години	2007 г.	2008 г.	2010 г.	2013 г.
Микро до 9 заети	676	815	1 203	1 318
Малки от 10 до 49	65	71	66	64
Средни от 50 до 249	10	10	9	8
Големи над 250	..	..	..	3

(..) Конфиденциални данни

Източник: Териториално статистическо бюро - Добрич, 2015 г.

По отношение на показателя **„общ брой на нефинансовите предприятия“** се наблюдава тенденция на трайно нарастване в периода 2007-2013 г., като за 2013 г. увеличението е в размер на 85% спрямо 2007 г. В следните икономически дейности се забелязва тенденция на трайно нарастване: **„Селско, горско и рибно стопанство“**, **„Производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия и на газообразни горива“**, **„Хотелиерство и ресторантьорство“**, **„Култура, спорт и развлечения“**. При икономическите дейности: **„Преработваща промишленост“**, **„Строителство“**, **„Търговия; ремонт на автомобили и мотоциклети“**, и **„Транспорт, складиране и пощи“** е отчетено нарастване на показателя до 2010 г., след което се забелязва тенденция към намаление. Това са и дейностите, на които най-ясно се е отразил неблагоприятно фактора – Световна икономическа криза през 2009 г. Трите структуроопределящи икономически дейности в община Балчик за 2013 г. по този показател са **„Търговия; ремонт на автомобили и мотоциклети“**, **„Хотелиерство и ресторантьорство“** и **„Операции с недвижими имоти“**.

По отношение на показателя **„размер на нетните приходи от продажби на нефинансовите предприятия“** се наблюдава тенденция на трайно нарастване в периода 2007-2013 г., като за 2013 г. увеличението е в размер на 56% спрямо 2007 г. В следните икономически дейности се забелязва тенденция на трайно нарастване за периода: **„Селско, горско и рибно стопанство“**, **„Преработваща промишленост“**, **„Търговия; ремонт на автомобили и мотоциклети“**, **„Производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия и на газообразни горива“**, **„Хотелиерство и ресторантьорство“**, **„Култура, спорт и развлечения“** и **„Транспорт, складиране и пощи“**. При икономическата дейност: **„Строителство“** се забелязва нарастване на показателя до 2010 г., след което – спад в стойността му. По икономическа дейност **„Операции с недвижими имоти“** се наблюдава спад през 2008 г. и 2010 г., но след това рязко нарастване на показателя за 2013 г. Трите структуроопределящи икономически дейности в община Балчик за 2013 г. по този

*Доклад с резултати от Последваща оценка на
Общински план за развитие на община Балчик 2005-2013 г.*

показател са **„Хотелиерство и ресторантьорство“, „Преработваща промишленост“ и „Селско, горско и рибно стопанство“.**

По отношение на показателя **„брой на заетите лица“** се наблюдава тенденция на нарастване до 2008 г., след което намаление до 2010 г. и нарастване до 2013 г., като за 2013 г. е регистрирано увеличение в размер на 16% спрямо данните за 2007 г. По икономически дейности се забелязват различни тенденции, но при сравнение на данните от 2007 г. спрямо тези за 2013 г. се наблюдава увеличение на стойността за следните икономически дейности: **„Селско, горско и рибно стопанство“, „Преработваща промишленост“, „Производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия и на газообразни горива“, „Търговия; ремонт на автомобили и мотоциклети“, „Хотелиерство и ресторантьорство“, „Професионални дейности и научни изследвания“, „Култура, спорт и развлечения“ и „Други дейности“.** Намаление спрямо 2007 г. се наблюдава при останалите дейности, като особен спад се забелязва при дейност **„Строителство“.** Трите структуроопределящи икономически дейности в община Балчик за 2013 г. по този показател са **„Хотелиерство и ресторантьорство“, „Търговия; ремонт на автомобили и мотоциклети“ и „Преработваща промишленост.“**

По отношение на показателя **„размер на дълготрайните материални активи“** се наблюдава тенденция на трайно нарастване в периода 2007-2013 г., като за 2013 г. увеличението е в размер на 55% спрямо 2007 г. По икономически дейности се забелязват различни тенденции, но при сравнение на данните от 2007 г. спрямо тези за 2013 г. се наблюдава увеличение на стойността за всички икономически дейности с изключение на **„Култура, спорт и развлечения“.** Трите структуроопределящи икономически дейности в община Балчик за 2013 г. по този показател са: **„Хотелиерство и ресторантьорство“, „Производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия и на газообразни горива“ и „Селско, горско и рибно стопанство“.**

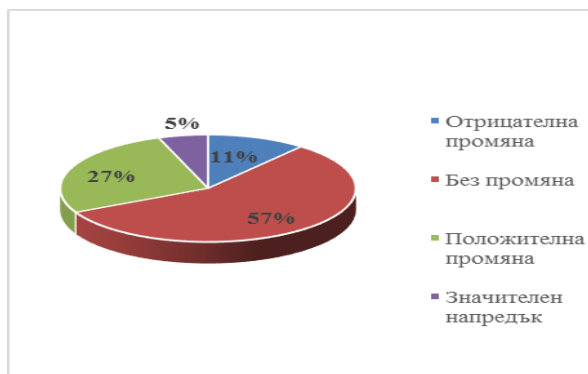
По отношение **на групите предприятия според броя на заетите** за община Балчик, данните показват, че 94,6% от тях са микропредприятия, 4,6% малки предприятия, а 0,8% попадат в категорията голямо или средно предприятие.

Чуждестранните преки инвестиции в нефинансовия сектор за община Балчик за 2010 г. са 47 024 в хил. евро, а за 2013 г. стойността на показателя се увеличава до 54 699 хил. евро.

*Доклад с резултати от Последваща оценка на
Общински план за развитие на община Балчик 2005-2013 г.*

Оценка за настъпилите промени в сферата на развитието на бизнеса и предприемачеството през периода на действие на Общинския план за развитие на община Балчик 2007 – 2013 г. е представена на следната фигура:

Проучване сред жители и заинтересовани страни

Фигура 5. Оценка на развитието на бизнеса и предприемачеството в община Балчик ⁵

Данните от проучването показват, че мнозинството (57%) от анкетираните жители и заинтересовани страни считат, че не са настъпили осезаеми промени в сферата на развитието на бизнеса и предприемачеството. Близко 30% от гражданите посочват наличието на положителни промени, а малко над 10% - наличие на отрицателни промени. 5% от анкетираните са на мнение, че е настъпил значителен напредък в това отношение.

3. Оценителен въпрос VI.3. Каква е оценката на въздействието по отношение на съотносимите индикатори към Приоритет 3. „Развитие на балансиран аграрен сектор, интегриран с хранително-вкусова индустрия и туризъм“

Съгласно националната класификация и европейската политика за развитие на селските райони, Община Балчик попада в категорията „селски район“ и е допустима за финансиране по Програма за развитие на селските райони 2007-2013 и Оперативна програма за развитие на сектор „Рибарство“ 2007-2013 г.

В таблица 6 са разгледани специфични индикатори, отразяващи развитието на отрасъла селско стопанство по основните икономически показатели на нефинансовите предприятия по икономическа дейност „Селско, горско и рибно стопанство“.

⁵ Източник: Собствено анкетно проучване сред жители и заинтересовани страни на община Балчик, проведено през април 2015 г.

*Доклад с резултати от Последваща оценка на
Общински план за развитие на община Балчик 2005-2013 г.*

Таблица 6. Основните икономически показатели на нефинансовите предприятия по икономическа дейност „Селско, горско и рибно стопанство“

Показатели	Мерна единица	Общо икономически дейности 2008 г.	2008 г.	2010 г.	2013 г.	Общо икономически дейности 2013 г.
Предприятия	Брой	898	43	78	112	1 393
Нетни приходи от продажби	Хил. лева	328 210	38 623	52 856	71 978	409 766
Заети лица	Брой	6 117	440	576	702	6 345
ДМА	Хил. лева	686 901	34 722	48 160	70 153	749 246

Източник: Териториално статистическо бюро Добрич, 2015 г.

От данните в таблицата може да бъде направен извода, че по всички изследвани показатели се наблюдава тенденция към увеличение през периода 2008-2013 г. с ръст както следва: 160% увеличение за 2013 г. спрямо 2008 г. на показателя „брой предприятия“; 86% на показателя „нетни приходи от продажби“, 60% на показателя „брой заети лица“ и 102% на показателя „дълготрайни материални активи“. Данните показват още, че спрямо икономическите дейности в общината, за 2013 г. аграрния сектор заема едно от водещите места в местната икономика по изследваните показатели.

По отношение на земеделието в община Балчик, в таблица 7 се представят данни за динамиката в броя на земеделските производители, размера на обработваемите и използваните земеделски площи, засетите земеделски площи по видове култури, както и броя на осъществените сделки на пазара на земя за периода 2007 – 2012 г.:

Таблица 7. Основни показатели в областта на земеделието в община Балчик през периода 2007-2013 г.

Показател/Година	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Размер на засетите земеделски площи (дка)	368 487	373 711	373 439	376 018	378 330	393 222	379 995
Обработваема земеделска земя (дка)	368 487	373 711	373 439	376 018	378 330	393 222	379 995
Трайни насаждения (дка)	4 069	4 206,50	910,80	1 377,50	1 901	2 046	2 046
Земеделски производители (брой)	273	284	-	242	230	210	232
Животновъди (брой)	164	149	-	95	96	95	104
Животни (брой)	34 003	73 040	-	202 117	641 488	35 511	16 990

Източник: Областна дирекция “Земеделие” - гр. Добрич, 2015 г.

Посочените данни показват, че през разглеждания период размерът на обработваемата земеделска земя и на засетите земеделски площи е еднакъв. Също така, при двата показателя от началото на периода до 2012 г. се забелязва тенденция към увеличение (увеличение от 24 735 дка или 6,71%), след което за 2013 г. се отбелязва намаление от 13 227 дка (3,36% по-малко в сравнение с 2012 г.). Трайните насаждения

*Доклад с резултати от Последваща оценка на
Общински план за развитие на община Балчик 2005-2013 г.*

също намаляват през периода 2007-2013 г., като общото намаление за 2013 г. спрямо 2007 г. е в размер на 2 023 дка (49,7%). И по отношение на останалите показатели отбелязаната тенденция е към намаление – броят на земеделските производители е намалял с 41 бр. (15%), броя на животновъдите - с 60 бр. (36,6%), а броя на животните – с 17 013 бр. (50%)

4. Оценителен въпрос VI.4. Каква е оценката на въздействието по отношение на съотносимите индикатори към Приоритет 4. „Изграждане на качествена жизнена среда с модерни инфраструктури и съхранена природна среда“

Основните показатели за изследване в тази категория са свързани предимно с изграждане на техническа инфраструктура, което дава основание да се обединят в една тематична област на оценка.

В „Методическите указания на Министерство на регионалното развитие и благоустройство за актуализация на действащите стратегии и планове за регионално и местно развитие – 2009 г.“ и в „Методически указания за разработване на национална стратегия за регионално развитие (2012–2022 г.), регионални планове за развитие на районите ниво 2 (2014–2020 г.), областни стратегии за развитие (2014–2020 г.), общински планове за развитие (2014–2020 г.); 2011 г. МРРБ“ се насърчава **включването на ключовите стратегически индикатори за интегриране на глобалните цели по околната среда**. След направена справка в НСИ и РИОСВ – Добрич се установи, че за седемте индикатора (относителен дял на антропогенно натоварените територии (инфраструктура, селища, промишлени обекти), съотношение между горските, земеделските и урбанизираните територии, емисии на парникови газове (приравнени към CO₂ еквивалент) на жител от населението, разходи за ДМА с екологично предназначение, разходи за ДМА с екологично предназначение на човек от населението, дял от територията с висок риск от ерозия, степен на постигане на националните цели за използване на ВЕИ и енергийна ефективност) **няма налична информация на ниво община**.

Представените изпълнени проекти и дейности в Приложение №2 показват явен напредък по отношение подобряването на техническата инфраструктура, което допринася и за опазването на околната среда.

За проследяване на постигнатите резултати по отношение на техническата инфраструктура и опазването на околната среда в ОПР 2007-2013 г. са заложили 19

*Доклад с резултати от Последваща оценка на
Общински план за развитие на община Балчик 2005-2013 г.*

показателя, които са проследени в изпълнението на конкретните проекти по съответния приоритет.

Оценка за настъпилите промени в сферата на благоустрояването и сигурността на публичните пространства през периода на действие на ОПР на община Балчик е представена на следната фигура:

Проучване сред жители и заинтересовани страни

Фигура 6. Оценка на благоустрояването и сигурността на публичните пространства в община Балчик ⁶

Видно от фигурата е, че мнозинството от анкетираните граждани и заинтересовани страни са на мнение, че е настъпила положителна промяна (59%) до значителен напредък (24%) по отношение на благоустрояването и сигурността на публичните пространства в общината. 14% от участвалите в проучването са на мнение, че няма осезаеми промени в тази сфера. С незначителен дял (3%) са посочили наличие на отрицателни промени.

Направена бе и оценка за настъпилите промени в сферата на развитието на техническата инфраструктура през периода на действие на ОПР, представена на следната фигура:

⁶ Източник: Собствено анкетно проучване сред жители и заинтересовани страни на община Балчик, проведено през април 2015 г.

Доклад с резултати от Последваща оценка на
Общински план за развитие на община Балчик 2005-2013 г.

Проучване сред жители и заинтересовани страни

Фигура 7. Оценка на развитието на техническата инфраструктура в община Балчик⁷

Данните от фигурата показват, че с почти равни дялове са гражданите, които считат, че е настъпила положителна промяна (35%) в развитието на техническата инфраструктура и тези, които забелязват наличие на значителен напредък (33%). 30% от анкетираните жители са на мнение, че няма настъпили промени в това отношение, а 2% посочват наличие на отрицателни промени.

Оценката за настъпилите промени в сферата на екологичното състояние и рискове през периода на действие на Общинския план за развитие е представена на следната фигура:

Проучване сред жители и заинтересовани страни

Фигура 8. Оценка на екологичното състояние и рискове в община Балчик⁸

⁷ Източник: Собствено анкетно проучване сред жители и заинтересовани страни на община Балчик, проведено през април 2015 г.

*Доклад с резултати от Последваща оценка на
Общински план за развитие на община Балчик 2005-2013 г.*

Видно от фигурата е, че близо 40% от анкетираните граждани на общината са на мнение, че не се забелязват конкретни промени в сферата на екологичното състояние и рисковете. От друга страна, 31% от участвалите в проучването забелязват наличие на положителна промяна. Значителен напредък има според 19% от жителите, а отрицателна промяна откриват 11% от тях.

В обобщение на резултатите от анкетното проучване най-голяма промяна в положителен аспект е отбелязана в подобряването на благоустройството и сигурността.

5. Оценителен въпрос VI.5. Каква е оценката на въздействието по отношение на съотносимите индикатори към Приоритет 5. „Развитие на човешките ресурси и социално сближаване“?

Поради факта, че демографският проблем е един от основните отчетени в ОПР на община Балчик, бе разгледана динамиката на основни демографски показатели за периода, представени в таблица 8:

Таблица 8. Основни демографски показатели за община Балчик

Основни демографски показатели	2007 г.	2010 г.	2013 г.
Средногодишен брой на населението (общо)	21 962	21 766	20 112
Средногодишен брой на населението (градско)	12 270	12 127	11 580
Средногодишен брой на населението (селско)	9 692	9 639	8 532
Съотношение градско население (в %)	55,9	55,7	57,5
Раждаемост (в брой)	209	218	172
Коефициент на раждаемост (в ‰)	9,52	10,02	8,55
Смъртност (в брой)	295	282	301
Коефициент на смъртност (в ‰)	13,43	12,96	14,97
Естествен прираст (в брой)	-86	-64	-129
Коефициент на естествен прираст (в ‰)	3,92	2,94	6,41
Заселени (в брой)	610	623	416
Заселени (в ‰)	27,8	28,6	20,7
Изселени (в брой)	566	625	322
Изселени (в ‰)	25,8	28,7	16
Механичен прираст (в брой)	44	-2	94
Коефициент на механичен прираст (в ‰)	2	0,09	4,7

Източник: Национален статистически институт, 2015 г.

Посочените статистически данни ясно показват запазващите се негативни тенденции в демографското развитие на общината. Средногодишният брой на населението намалява

⁸ Източник: Собствено анкетно проучване сред жители и заинтересовани страни на община Балчик, проведено през април 2015 г.

*Доклад с резултати от Последваща оценка на
Общински план за развитие на община Балчик 2005-2013 г.*

с 1 850 д. за периода 2007 – 2013 г., което се равнява средно на 264 души годишно. Равномерно намаляват както градското, така и селското население. По отношение на показателите за естествен прираст – при раждаемостта се забелязва тенденция към намаление (намаление с 37 д.; коеф. – с 0,97‰, а смъртността бележи ръст (увеличение с 6 д.; коеф. – с 1,54‰). От друга страна, положителен за демографското развитие в общината е фактът, че броя на заселените през периода (с изключение на 2010 г.) се запазва по-висок от броя на изселените. По отношение на механичния прираст се наблюдава положителна тенденция - след регистрираните отрицателни стойности през 2010 г., за 2013 г. той бележи увеличение (увеличение с 2,7‰ спрямо 2007 г.) и вече придобива положителни стойности.

В обобщение, въпреки отбелязаните положителни тенденции при дадени показатели, демографският проблем остава един от основните проблеми в община Балчик.

Основните изследвани индикатори, които оценителят взе предвид в оценката по отношение въздействието върху пазара на труда, са безработица, заетост и икономическа активност.

В таблица 9 са представени данни относно икономическата активност и безработицата в община Балчик за периода 2007-2013 г.:

Таблица 9. Данни за икономическата активност и безработицата в община Балчик за периода 2007-2013 г.

Година	Икономически активно население	Брой безработни	Равнище на безработица
2007	11 015	715	6,49%
2008	11 015	796	7,23%
2009	11 015	1 033	9,38%
2010	11 015	966	8,77%
2011	8 127	839	10,32%
2012	8 127	1 015	12,49%
2013	8 127	1 203	14,8%

Източник: Дирекция „Бюро по труда“ – Добрич, 2015 г. и НСИ, 2015 г.

Видно от таблицата е, че през периода 2007-2010 г. броя на икономически активното население в община Балчик остава постоянен – 11 015 д. За остатъка от разглеждания период показателя отново остава постоянен, но вече с по-ниски стойности – регистрирано е намаление с 2 888 д. (26,2%). По отношение на броя на безработните, забелязаната тенденция е към увеличение. Броят на безработните в общината е нараснал с 488 д. (68,3%) за 2013 г. спрямо 2007 г., а равнището на безработицата се е увеличило с 8,31%.

*Доклад с резултати от Последваща оценка на
Общински план за развитие на община Балчик 2005-2013 г.*

По отношение на пазара на труда в таблица 10 са представени данни за: разкритите нови работни места; сключените договори с работодатели по мерките за насърчаване на заетостта; броя на безработните, включени в заетост по програми и мерки за заетост; броя на безработните, включени в квалификационни и преквалификационни курсове:

Таблица 10. Данни за пазара на труда в община Балчик за периода 2007-2013 г.

	Разкрити нови работни места	Сключени договори с работодатели	Безработни лица, включени в заетост	Безработни лица, включени в квалификационни и преквалификационни курсове
2007 г.	545	13	78	39
2008 г.	627	8	159	51
2009 г.	871	11	109	47
2010 г.	552	5	90	29
2011 г.	328	11	221	167
2012 г.	373	14	316	236
2013 г.	382	12	75	10

Източник: Дирекция „Бюро по труда“ – Добрич, 2015 г. и НСИ, 2015 г.

В пряка връзка с данните за безработицата са тези за **разкритите свободни работни места** за периода 2007 – 2013 г. Видно от предоставената информация от ДБТ – Добрич е, че броя на разкритите нови работни места в община Балчик до 2009 г. бележи тенденция към увеличение (увеличение с 326 бр. спрямо 2007 г.), след което значително намалява (намаляние с 489 д. спрямо 2009 г.). Информацията в таблицата също показва, че броя на **сключените договори с работодатели** намалява през разглеждания период.

По отношение на броя на **безработните лица, включени в заетост по програми и мерки за заетост, в т.ч. и по ОПРЧР**, до 2012 г. се забелязва тенденция към увеличение (увеличение с 238 д. за 2012 г. спрямо 2007 г.), след което за 2013 г. е отчетено значително намаляние (с 241 д. спрямо 2012 г.). Средногодишно, през разглеждания период (2007-2013 г.), 21 безработни лица в неравностойно положение са били устроени на работа по програми и мерки за заетост, от които около 10% са устроени на работа на първичния пазар. Програмите, мерките, схемите и проектите, осигурили заетост на безработните лица, са следните:

- национални програми - „Хора с трайни увреждания“, „В подкрепа на майчинството“, „Старт в кариерата“, „Нова възможност за заетост“ и „Сигурност“; регионални програми на общината;
- схеми - „Отново на работа“ и „Развитие“;
- Асистенти на хора с увреждания – личен асистент;

*Доклад с резултати от Последваща оценка на
Общински план за развитие на община Балчик 2005-2013 г.*

- проекти - „От училище – заети в туризма“, „Подкрепа за заетост“, „Ново начало“ и „По-близо до работа“.

Броя на безработните лица, включени в квалификационни и преквалификационни курсове, до 2012 г. бележи тенденция към увеличение (увеличение със 197 д. за 2012 г. спрямо 2007 г.), а през 2013 г. намалява значително (с 226 д. спрямо 2012 г.).

Всички безработни, регистрирани в бюро по труда и неговите филиали, са консултирани за възможностите за обучение, стажуване и устройване на работа както на първичния пазар на труда, така и за участие в реализирането на работни места по национални програми, насърчителни мерки и мерки, финансирани от ЕС и ЕСФ.

В допълнение, по данни на НСИ, най-голям относителен дял в **броя на наетите лица по трудово и служебно правоотношение в община Балчик по отраслови сектори през 2013 г.** имат заетите в секторите: хотелиерство и ресторантьорство; търговия; ремонт на автомобили и мотоциклети; преработваща промишленост; селско, горско и рибно стопанство.

Средната годишна работна заплата е ключов индикатор за развитието на общината. За периода 2007 – 2013 г. тя бележи тенденция към увеличение, като за 2013 г. нейната стойност възлиза на 7 536 лв. или с 52,8% повече спрямо базовата стойност от 4 932 лв. за 2007 г.

Оценка относно настъпилите промени за осигуряване на заетост и нови работни места за жителите през периода на действие на Общинския план за развитие на община Балчик 2007 – 2013 г. е представена на следната фигура:

Проучване сред жители и заинтересовани страни

Фигура 9. Оценка на осигуряването на заетост за жителите и нови работни места в община Балчик⁹

⁹ Източник: Собствено анкетно проучване сред жители и заинтересовани страни на община Балчик, проведено през април 2015 г.

*Доклад с резултати от Последваща оценка на
Общински план за развитие на община Балчик 2005-2013 г.*

Данните от фигурата показват, че гражданите са на противоположни мнения по въпроса за осигуряването на заетост и нови работни места в общината – 41% посочват, че се забелязват положителни промени, а 40% смятат, че не са настъпили осезаеми промени в това отношение. Значителен напредък има според 8% от участвалите в проучването, а отрицателна промяна откриват 11% от тях.

За оценка на въздействието по отношение на всички социални сектори екипът, изготвил последващата оценка, се спря на няколко индикатора във всяка област, за които получи надеждна статистическа информация.

По отношение на индикаторите за **образование, вкл. образователна инфраструктура**, данните са представени в таблица 11:

Таблица 11. Детски градини в община Балчик

Индикатори в сферата на образованието	2010/2011	2011/2012	2012/2013
Детски градини - общо	14	14	14
Детски учители	71	71	71
Деца	811	797	782
Целодневни детски градини	14	14	14
Детски учители	71	71	71
Деца	811	797	782

Източник: Национален статистически институт, 2015 г. www.nsi.bg

Данните сочат, че през периода 2010-2013 г. се запазва постоянен броя на детските градини (14 целодневни детски градини), както и броя на учителите в тях (71 бр.). Негативна тенденция се забелязва при броя на децата, посещаващи детските градини – отчетено е намаление с 3,58% (29 бр.) за 2013 г. спрямо 2010 г.

В таблица 12 е посочена основна информация относно броя и вида на учебните институции в община Балчик, както и броя на учащите в тях, за периода 2010-2013 г.:

Таблица 12. Учебни институции и брой учащи в община Балчик за периода 2010-2013 г.

Индикатори в сферата на образованието	2010/2011	2011/2012	2012/2013
Учебни институции (общо)	8	8	8
Общообразователни училища	6	6	6
Специални училища	1	1	1
Училища по изкуствата и спортни училища	-	-	-
Професионални гимназии	1	1	1
Професионални колежи с прием след средно образование	-	-	-
Професионални училища след VI и VII клас	-	-	-
Професионални училища след VIII клас	-	-	-
Самостоятелни колежи	-	-	-

*Доклад с резултати от Последваща оценка на
Общински план за развитие на община Балчик 2005-2013 г.*

Университети и специализирани висши училища	-	-	-
Преподаватели по видове учебни институции (общо)	158	149	155
Общообразователни училища	131	127	130
Специални училища	11	9	12
Училища по изкуствата и спортни училища	-	-	-
Професионални колежи с прием след средно образование	-	-	-
Професионални гимназии и училища след VI, VII и VIII клас	16	13	13
Колежи	-	-	-
Университети и специализирани висши училища	-	-	-
Учащи (общо)	1 965	1 924	1 925
Начално образование (I - IV клас, ISCED - 1) - общо	780	767	768
Общообразователни училища	748	730	731
Специални училища	32	37	37
Прогимназиално образование (V - VIII клас, ISCED - 2) - общо	725	706	750
Общообразователни училища	680	667	713
Специални училища	45	39	37
Професионални училища с прием след VI и VII клас (I степен професионална квалификация)	-	-	-
Средно образование (IX-XIII клас, ISCED - 3) - общо	460	451	407
Общообразователни училища	198	186	184
Специални училища	-	-	-
Училища по изкуствата и спортни училища	-	-	-
Професионални гимназии (III степен професионална квалификация)	14	26	34
Професионални гимназии и училища (II степен професионална квалификация)	222	209	160
Професионални училища с прием след VIII клас (I степен професионална квалификация)	26	30	29
Професионално обучение след средно образование (ISCED - 4) (IV степен професионална квалификация)	-	-	-
Колежи (ISCED - 6)	-	-	-
Университети и специализирани висши училища (ISCED - 6, 7)	-	-	-
Учащи по видове учебни институции (общо)	1 965	1 924	1 925
Общообразователни училища	1 626	1 583	1 628
Специални училища	77	76	74
Училища по изкуствата (III степен професионална квалификация)	-	-	-
Професионални гимназии (III степен професионална квалификация)	14	26	34
Професионални колежи с прием след средно образование	-	-	-
Професионални гимназии и професионални училища (II степен професионална квалификация)	222	209	160

*Доклад с резултати от Последваща оценка на
Общински план за развитие на община Балчик 2005-2013 г.*

Професионални училища след VI и VII клас (I степен професионална квалификация)	-	-	-
Професионални училища след VIII клас (I степен професионална квалификация)	26	30	29
Колежи	-	-	-
Университети и специализирани висши училища	-	-	-

Източник: Национален статистически институт, 2015 г. www.nsi.bg

По данни от таблицата, може да бъдат направени следните изводи: през периода 2010-2013 г. остава постоянен броя на учебните институции (8 бр.) - 6 общообразователни училища, едно специално училище и една професионална гимназия. От друга страна, през разглеждания период намалява броя на преподавателите (намаление с 3 бр.) и броя на учащите (намаление с 2,04% или 40 бр.).

Осезаемо въздействие се наблюдава върху подобряването на образователната инфраструктура чрез внедряване на мерки за енергийна ефективност с извършване на основен ремонт и обновяване на сградите.

Оценка за настъпилите промени в сферата на достъпността и качеството на образованието през периода на действие на Общинския план за развитие на община Балчик е представена на следната фигура:

Проучване сред жители и заинтересовани страни

Фигура 10. Оценка на достъпността и качеството на образованието в община Балчик¹⁰

Данните от фигурата показват, че над половината (54%) от анкетираните граждани и заинтересовани страни са на мнение, че не са настъпили осезаеми промени по отношение

¹⁰ Източник: Собствено анкетно проучване сред жители и заинтересовани страни на община Балчик, проведено през април 2015 г.

*Доклад с резултати от Последваща оценка на
Общински план за развитие на община Балчик 2005-2013 г.*

на достъпността и качеството на образованието в община Балчик. Според 33% от гражданите се забелязват положителни промени, докато на противоположно мнение са едва 5% от участвалите в проучването граждани и заинтересовани страни. Според 8% от жителите на общината има значителен напредък в сферата на образованието.

В пряка връзка с образованието и заетостта е развитието на човешките ресурси от гледна точка на тяхната квалификация. Оценката за настъпилите промени в сферата на развитието на човешките ресурси през периода на действие на Общинския план за развитие на община Балчик е представена на следната фигура:

Проучване сред жители и заинтересовани страни

Фигура 11. Оценка на развитието на човешките ресурси в община Балчик ¹¹

Мнозинството от гражданите е на мнение, че е настъпила положителна промяна по отношение на развитието на човешките ресурси в общината. От друга страна, около 30% считат, че през периода на действие на ОПР не са настъпили осезаеми промени в тази сфера. 8% от участвалите в проучването забелязват отрицателна промяна. Значителен напредък има според 9% от гражданите и заинтересованите страни.

За проследяване развитието на социалната сфера в ОПР 2005-2013 са заложили индикаторите: **Брой съвместни проекти между работодатели и студенти; Брой нови учебни програми, ориентирани към регионални и местни пазари на труда; Дял на целевото население, участвало в програмите за обучение; Дял на студентите, включени в стажове, практики и други форми за придобиване на практически опит;**

¹¹ Източник: Собствено анкетно проучване сред жители и заинтересовани страни на община Балчик, проведено през април 2015 г.

*Доклад с резултати от Последваща оценка на
Общински план за развитие на община Балчик 2005-2013 г.*

Брой на компютрите на 100 ученика в училищата; Брой на Интернет местна на 100 ученика в училищата; Брой обучителни часове, насочени към ИКТ; Брой обучавани ученици в ИКТ, съобразно техния профил.

Основни статистически индикатори за **здравеопазването, вкл. инфраструктура** са посочени в таблица 13:

Таблица 13. Основни индикатори в сферата на здравеопазването

Индикатори	2010	2011	2012
Болнични заведения - общо	4	4	3
легла	320	252	238
многопрофилни болници	1	1	1
легла	90	92	88
специализирани болници	3	3	2
легла	230	160	150
Лечебни заведения за извънболнична помощ - общо	3	4	4
медицински центрове	2	3	3
самостоятелни медико-диагностични и медико-технически лаборатории	1	1	1
Други лечебни и здравни заведения	1	1	1

Източник: Национален статистически институт, 2015 г. www.nsi.bg

Видно от посочените данни в таблицата, основната леглова база, както и броят на болничните заведения бележат тенденция към намаление през изследвания период. За разлика от тях, броят на лечебните заведения за извънболнична помощ се увеличава, в частност увеличен е броя на медицинските центрове на територията на общината.

Оценка за настъпилите промени в сферата на достъпността и качеството на здравеопазването през периода на действие на Общинския план за развитие на община Балчик е представена на следната фигура.

*Доклад с резултати от Последваща оценка на
Общински план за развитие на община Балчик 2005-2013 г.*

Проучване сред жители и заинтересовани страни

Фигура 12. Оценка на достъпността и качеството на здравеопазването в община Балчик ¹²

Видно от фигурата е, че с почти равни дялове са анкетираните граждани и заинтересовани страни, които са на мнение, че са настъпили положителни промени (38%) по отношение на достъпността и качеството на здравеопазването и тези, които посочват, че няма осезаеми промени (40%) в тази сфера. Отрицателна промяна има според 11% участвалите в проучването. Също 11% от анкетираните посочват, че е настъпил значителен напредък в това отношение.

Силно въздействие е настъпило в сферата на **социалните дейности** и разширяването на гамата на предоставяне на социални услуги в общността. Голяма част от дейностите са финансирани по ОПРЧР. Пряко въздействие е оказано както към лицата нуждаещи се от социалните услуги, така и за намаляване на безработицата, предприетите дейности са подпомогнали интеграцията на уязвимите групи. Сред основните реализирани проекти в това отношение са проектите: „Ние играем и учим заедно“, „Образователна интеграция на учениците от етническите малцинства в община Балчик“, „Протегнатата ръка за помощ“.

Оценка за настъпилите промени в сферата на достъпността и качеството на социалните услуги през периода на действие на Общинския план за развитие на община Балчик е представена на следната фигура:

¹² Източник: Собствено анкетно проучване сред жители и заинтересовани страни на община Балчик, проведено през април 2015 г.

Доклад с резултати от Последваща оценка на
Общински план за развитие на община Балчик 2005-2013 г.

Проучване сред жители и заинтересовани страни

Фигура 13. Оценка на достъпността и качеството на социалните услуги в община Балчик¹³

Мнозинството (60%) от гражданите и заинтересованите страни са на мнение, че се забелязват положителни промени по отношение на достъпността и качеството на социалните услуги в община Балчик, като 14% от участвалите в проучването посочват, че има значителен напредък в това отношение. Незначителен е дялът (3%) на гражданите, които забелязват наличие на отрицателни промени. Близко една четвърт от участвалите в проучването посочват, че не са настъпили осезаеми промени в тази сфера.

Оценка за настъпилите промени в сферата на интегрирането на уязвими групи през периода на действие на Общинския план за развитие на община Балчик е представена на следната фигура:

Проучване сред жители и заинтересовани страни

Фигура 14. Оценка на интегрирането на уязвими групи в община Балчик¹⁴

¹³ Източник: Собствено анкетно проучване сред жители и заинтересовани страни на община Балчик, проведено през април 2015 г.

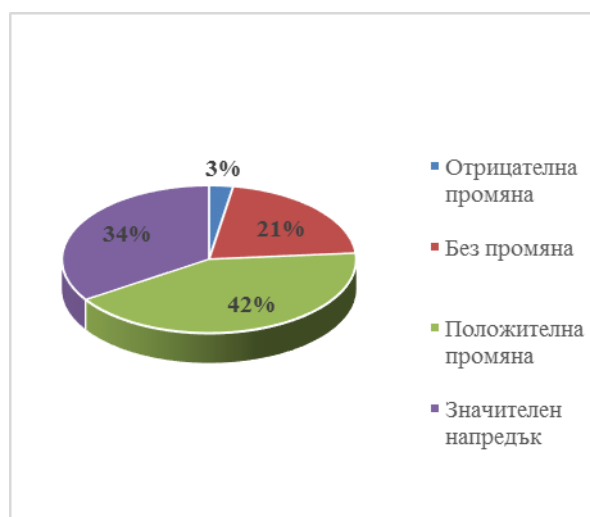

*Доклад с резултати от Последваща оценка на
Общински план за развитие на община Балчик 2005-2013 г.*

Данните на фигурата показват, че около половината и от гражданите са на мнение, че не са настъпили осезаеми промени по отношение на интеграцията на уязвимите групи през периода на действие на ОПР. Положителна промяна забелязват около 30% от участвалите в проучването, а 17% посочват, че е настъпил значителен напредък. Незначителен е дялът на гражданите и заинтересованите страни, които считат, че са настъпили отрицателни промени в това отношение.

В сферата на **културата** основно въздействие е оказано посредством извършения ремонт на покрива и фасадата на Художествена галерия гр. Балчик, благоустроеното околно пространство, както и извършения основен ремонт на Градския исторически музей – Балчик.

Оценка за настъпилите промени в сферата на развитието на културния живот през периода на действие на Общинския план за развитие на община Балчик е представена на следната фигура:

Проучване сред жители и заинтересовани страни

Фигура 15. Оценка на развитието на културния живот в община Балчик¹⁵

Данните от фигурата показват, че мнозинството от анкетираните граждани и заинтересовани страни са на мнение, културния живот в общината се развива в положителна насока – положителна промяна има според 42% от тях, а значителен напредък – според 34%. Липса на осезаеми промени посочват малко над 20% от

¹⁴ Източник: Собствено анкетно проучване сред жители и заинтересовани страни на община Балчик, проведено през април 2015 г.

¹⁵ Източник: Собствено анкетно проучване сред жители и заинтересовани страни на община Балчик, проведено през април 2015 г.

*Доклад с резултати от Последваща оценка на
Общински план за развитие на община Балчик 2005-2013 г.*

гражданите. 3% от участвалите в проучването са на мнение, че са настъпили отрицателни промени в това отношение.

Направена бе и оценка за настъпилите промени в сферата на опазването културните и природните ценности през периода на действие на ОПР на община Балчик, представена на следната фигура:

Проучване сред жители и заинтересовани страни

Фигура 16. Оценка на опазването на културните и природните ценности в община Балчик ¹⁶

Видно от фигурата е, че над половината (54%) от гражданите и заинтересованите страни считат, че са настъпили положителни промени по отношение на опазването на културните и природните ценности в общината. Значителен напредък има според 31% от участвалите в проучването. Едва 2% от жителите са на мнение, че са настъпили отрицателни промени в тази сфера, а според 13% - липса на осезаеми промени.

В сферата на **спорта** основно въздействие е оказано чрез основен ремонт (с. Оброчище) и изграждане на спортни площадки (гр. Балчик, с. Дъбрава), както и чрез извършване на основен ремонт на стадиона в гр. Балчик.

Оценка за настъпилите промени в сферата на развитието на спорта през периода на действие на Общинския план за развитие на община Балчик е представена на следната фигура:

¹⁶ Източник: Собствено анкетно проучване сред жители и заинтересовани страни на община Балчик, проведено през април 2015 г.

Доклад с резултати от Последваща оценка на
Общински план за развитие на община Балчик 2005-2013 г.

Проучване сред жители и заинтересовани страни
Фигура 17. Оценка на развитието на спорта в община Балчик¹⁷

Мнозинството от участвалите в проучването граждани и заинтересовани страни посочват наличието на положителни промени (61%) до значителен напредък (25%) по отношение на развитието на спорта в общината през периода на действие на ОПР. С незначителни дялове са анкетираните, които са на мнение, че няма осезаеми промени (8%) в тази сфера, както и тези които считат, че се забелязват отрицателни промени (6%).

В обобщение на проведеното анкетно проучване, най-голям напредък в социалната сфера (заетост, образование, здравеопазване, социални дейности, култура, спорт) се отчита при развитието на спорта, развитието на културния живот и опазването на културните и природните ценности.

6. Оценителен въпрос VI.6. Каква е оценката на въздействието по отношение на съотносимите индикатори към Приоритет 6. „Укрепване на институционалния и административен капацитет на общината за подобряване процеса на програмиране и управление на развитието“?

В изпълнените дейности по ОПР на община Балчик 2007 – 2013 г. **приоритетно място е отделено на повишаването на административния капацитет и подобряване на административните услуги.**

Във връзка с **повишаването на квалификацията на общинските служители** в Общинска администрация – Балчик се изпълняват проектите „Подпомагане на

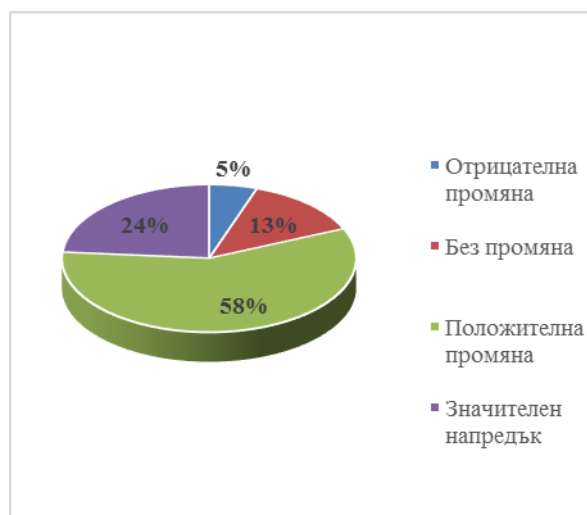
¹⁷ Източник: Собствено анкетно проучване сред жители и заинтересовани страни на община Балчик, проведено през април 2015 г.

*Доклад с резултати от Последваща оценка на
Общински план за развитие на община Балчик 2005-2013 г.*

устойчивото развитие на община Балчик чрез обучение на служителите в общинската администрация“ и „Повишаване квалификацията на служителите в Община Балчик“, финансирани по Оперативна програма „Административен капацитет“, като в края на 2013 г. броя на обучените служители е 101 бр.¹⁸

Оценка за настъпилите промени в развитието на административния капацитет през периода на действие на Общинския план за развитие на община Балчик е представена на следната фигура:

Проучване сред жители и заинтересовани страни

Фигура 18. Оценка на развитието на административния капацитет в община Балчик¹⁹

Видно от фигурата е, че близо 60% от анкетираните граждани и заинтересовани страни смятат, че е настъпила положителна промяна в развитието на административния капацитет на общината. Значителен напредък има според 24% от участвалите в проучването. 13% от жителите на общината са на мнение, че няма осезаеми промени в тази сфера, а 5% от тях посочват наличие на отрицателна промяна.

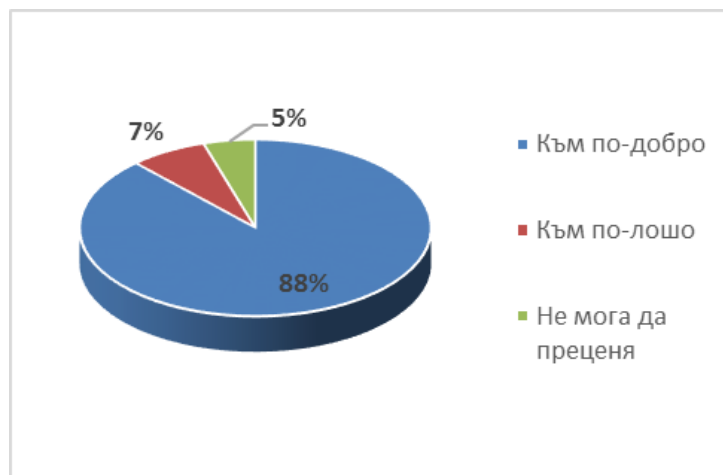
За обобщена оценка за общото развитие на община Балчик бе потърсено мнението на местната общност, визуализирано на фигура 19:

¹⁸Източник: Общинска администрация Балчик.

¹⁹ Източник: Собствено анкетно проучване сред жители и заинтересовани страни на община Балчик, проведено през април 2015 г.

*Доклад с резултати от Последваща оценка на
Общински план за развитие на община Балчик 2005-2013 г.*

Фигура 19. Оценка на развитието на общината от 2007 г. до момента²⁰

Както е видно и от фигурата, мнозинството от анкетираните граждани посочват, че общината се развива в положителна насока. На противоположно мнение са 7% от участниците в проучването. 5% от анкетираните граждани не могат да дадат мнение по въпроса.

²⁰ Източник: Собствено анкетно проучване сред жителите и заинтересованите страни на община Балчик, проведено през април 2015 г.

VII. ОЦЕНКА НА ЕФЕКТИВНОСТТА И ЕФИКАСНОСТТА НА ИЗПОЛЗВАНИТЕ РЕСУРСИ

В тази част на последващата оценка са разгледани няколко от основните оценителни въпроси относно ефективността, ефикасността, полезността и икономичността на използваните ресурси.

1. Оценителен въпрос VII. 3. Каква е ефективността (сравнителна ефективност) и ефикасността (икономическа ефективност) на използваните ресурси?

Оценката на ефективността и ефикасността на използваните ресурси се базира на сравнение между реално използваните ресурси при изпълнението на ОПР спрямо заложените за целия период на действие 2007-2013 г. Ефективността е необходимо да отговори на въпроса доколко са постигнати приоритетите, специфичните цели, мерките и дейностите, а ефикасността дали постигнатите резултати водят до изпълнение на поставените цели. За целите на оценката на ефективността и ефикасността е извършен аналитичен преглед на изпълнените и договорени към 31.12.2013 г. проекти и дейностите, реализирани от община Балчик, други организации и частни предприятия (*виж Приложение 2*).

Предвид *липсата на количествено измерими индикатори относно очакваната степен на въздействие и постигане на резултатите по приоритети, цели и мерки към края на 2013 г.*, оценката на ефективността и ефикасността *е извършена на база съотношението между планирано финансово изпълнение и реалното изпълнение в съответствие с реализираните проекти и дейности към 31.12.2013 г.*

За целите на сравнението са използвани финансовите данни от приетата индикативна таблица за периода 2007-2013 г. по видове финансиране (средства от: бюджета на общината; централния бюджет; фондовете на ЕС, ЕЗФРСР; частни инвестиции; други източници) и данните от реалното изпълнение по видове финансиране, отразено в Приложение 2.

В таблица 14 е представено обобщеното сравнение между планираните и изпълнени във финансово съотношение проекти и инициативи:

*Доклад с резултати от Последваща оценка на
Общински план за развитие на община Балчик 2005-2013 г.*

Таблица 14. Ефективност и ефикасност на приоритетите в изпълнение на ОПР на община Балчик за периода 2007-2013 г.

Наименование на приоритета	Планиран бюджет (в хил. лв.)	Изпълнен бюджет (в хил. лв.)	Процентно съотношение изпълнение
Приоритет 1. Развитие на устойчив туризъм	3 735	944	25%
Приоритет 2. Създаване на диверсифицирана, високопродуктивна и екологично чиста индустрия, шадяща богатите природни ресурси	19 190	19	0%
Приоритет 3. Развитие на балансиран аграрен сектор, интегриран с хранително-вкусова индустрия и туризъм	33 270	133	0%
Приоритет 4. Изграждане на качествена жизнена среда с модерни инфраструктури и съхранена околна среда	97 400	46 307	48%
Приоритет 5. Развитие на човешките ресурси и социално сближаване	19 310	11 292	58%
Приоритет 6. Укрепване на институционалния и административен капацитет на общината за подобряване процеса на програмиране и управление на развитието	4 820	863	18%
Общо за ОПР на община Балчик 2007-2013 г.	177 725	59 558	34%

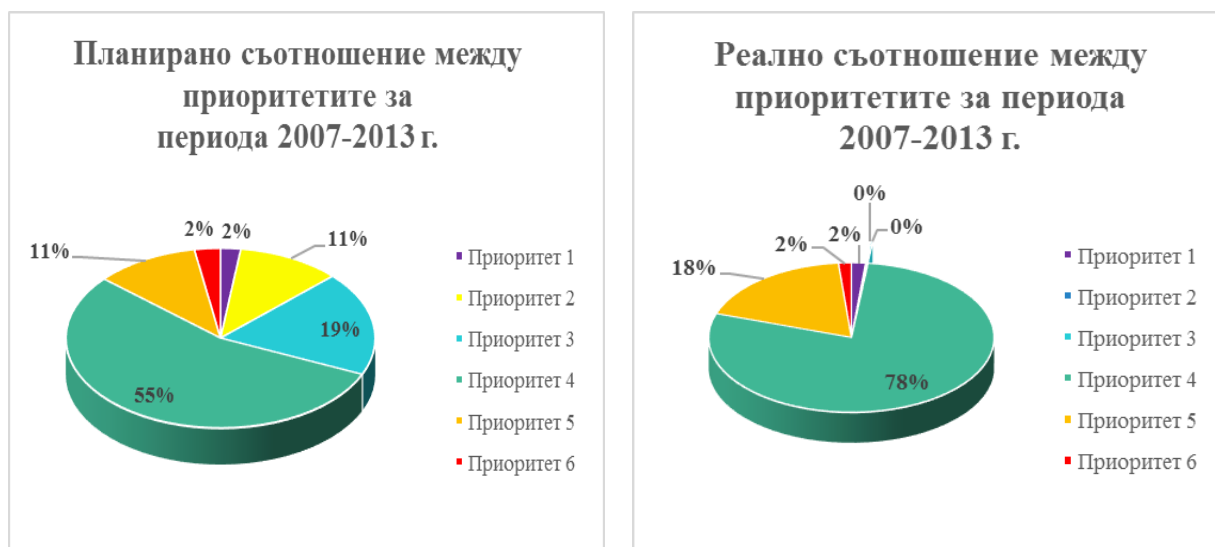
Източник: Приложение 2 „Списък с реализирани проекти и дейности на ОПР Балчик 2007-2013 г.“

Планираните средства за изпълнение на четирите приоритета възлизат на 177 725 хил. лв. Съотношението на общото изпълнение спрямо планираното е 34%. Финансовото изпълнение на Приоритети 4 и 5 е над средното за ОПР. Въпреки предприетите мерки и действия от страна на общината, Приоритети 2 и 3 се характеризират с лошо изпълнение, а Приоритети 1 и 6 - с незадоволително изпълнение. Реалното изпълнение на финансовия план на ОПР е по-високо, но липсва информация относно осъществените частни инициативи, които не са подкрепени от публични средства.

На фигура 20 е представена сравнителна съпоставка между планираната финансова тежест на приоритетите спрямо реалното изпълнение.

Доклад с резултати от Последваща оценка на
Общински план за развитие на община Балчик 2005-2013 г.

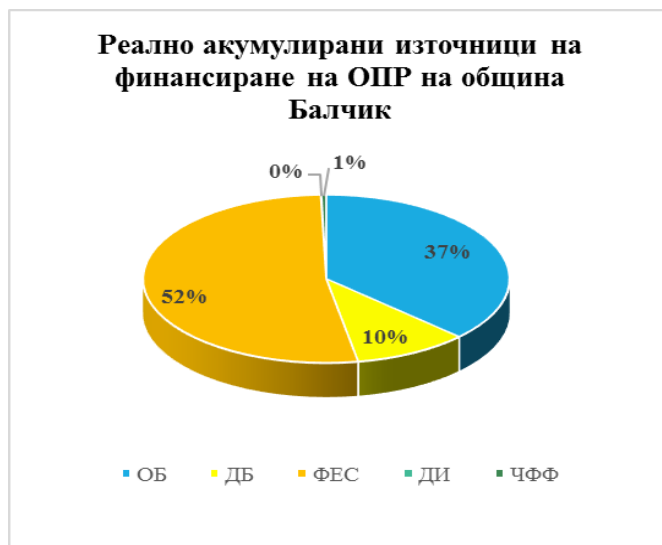

Фигура 20. Финансова тежест на приоритетите в ОПР на община Балчик за периода 2007-2013 г.²¹

Отпосочените данни могат да се направят следните изводи: няма промяна във финансовата тежест на приоритетите спрямо планираната. Въпреки че основната сума е акумулирана в изпълнение на Приоритет 4, който включва мерки за изграждане и модернизиране на техническата инфраструктура в активната туристическа зона, трайно подобряване на екологичното състояние на общината посредством извършване на мониторинг на замърсяването на въздуха, водата и почвата, премахване на нерегламентирани сметища, организиране на събирането, депонирането и третирането на твърдите отпадъци и поддържане на защитените територии както е планирана, на второ място по реализиран финансов ресурс е Приоритет 5 с 18% спрямо 11% планирани. Разлика в изпълнението се наблюдава при Приоритет 2 (0% реализиран финансов ресурс спрямо планирания от 11%), Приоритет 3 (0% реализиран финансов ресурс спрямо планирания от 19%). Приоритет 6 е с реализиран 2% финансов ресурс, както е планиран. Реализирането на финансов ресурс по Приоритет 4 (78%) е по-голямо от планираното, за сметка на останалите Приоритети – 1, 2, 3, 5 и 6.

На фигура 21 е представено съотношението на реално акумулираните източници на финансиране:

²¹ Източник: Приложение 2 „Списък с реализирани проекти и дейности на ОПР Балчик 2007-2013“ и индикативна финансова таблица на ОПР на община Балчик 2007-2013 г.

Фигура 21. Източници на финансиране на ОПР на община Балчик за периода 2007-2013 г.²²

Представените данни сочат, че основният акумулиран финансов ресурс в размер на 52% от общия финансов бюджет е от средства на ЕС. Акумулираният финансов ресурс от общинския бюджет към края на 31.12.2013 г. е 37%. 10% е акумулираният финансов ресурс от Централния бюджет. С незначителен дял от 1% са реализираните частни инвестиции, което е свидетелство и за липсата на интерес от страна на търговските дружества за инвестиции. С много малък дял при финансирането на ОПР са и акумулираните други източници на финансиране.

От посочения анализ може да се направи извода, че въпреки усвоените инвестиции от средства на ЕС и средства от общинския бюджет, ОПР на община Балчик не е бил реализиран във финансово отношение, поради особено големия размер на прогнозираните и планирани средства.

2. Оценителен въпрос VII. 3. Каква е ползността на използваните ресурси?

Измерването на ползите и ползността на ОПР е по-трудно измеримо, поради факта, че социалните и екологични ползи не се изчисляват, а се анализират.

Конкретните ползи (въздействия/резултати/продукти) и разходи за общността, представени в **Приложение 2** към Последващата оценка на община Балчик, са добра

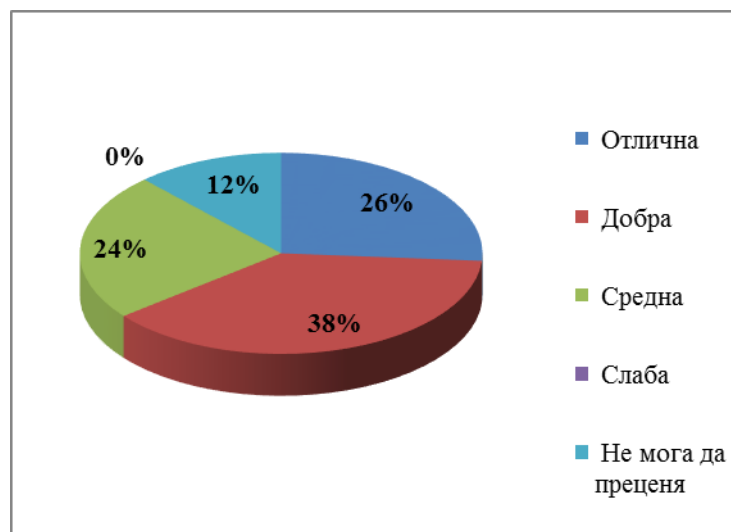
²² Източник: Приложение 3 „Списък с реализирани проекти и дейности на ОПР Балчик 2007-2013“ и индикативна финансова таблица на ОПР на община Балчик 2007-2013 г

*Доклад с резултати от Последваща оценка на
Общински план за развитие на община Балчик 2005-2013 г.*

основа за анализ и съпоставка с бъдещите последващи оценки на Общинските планове за развитие на следващите програмни периоди.

Показателна за ефективността, ефикасността и полезността на използваните ресурси е и **оценката на прилаганата политика за регионално и местно развитие на местната общност**, която е посочена на фигура 22:

Проучване сред жители и заинтересовани страни

Фигура 22. Оценка провежданата политика за регионално и местно развитие на община Балчик²³

Данните от фигурата показват, че мнозинството (около 40%) от анкетираните посочват, че провежданата политика за регионално и местно развитие на общината е добра, като за 26% от гражданите тя е отлична. 24% от участвалите в проучването считат, че тя е на средно ниво, а малко над 10% от анкетираните не могат да дадат мнение по въпроса.

Ясен индикатор за полезността на вложените ресурси е **степенята на оказано въздействие върху целевите групи от гледна точка на техните потребности**. Мнозинството от анкетираните жители и заинтересовани страни смятат, че такова е оказано в средна до висока степен.

В проведеното анкетно проучване бе зададен и въпрос относно това **кои са най-значимите проекти**, реализирани през последните години на територията на община Балчик, чийто ефект гражданите сами са установили. Обобщените отговори са следните:

²³ Източник: Собствено анкетно проучване сред жителите и заинтересованите страни и сред граждани и заинтересовани страни на община Балчик, проведено през април 2015 г.

*Доклад с резултати от Последваща оценка на
Общински план за развитие на община Балчик 2005-2013 г.*

- „Подобряване на туристическите атракции и свързаните с тях инфраструктури на територията на Община Балчик“;
- „Експониране на Природен резерват „Балтата““;
- „Балчик – море – традиции“;
- „Защита на морския бряг на гр. Балчик от абразия и ерозия“;
- „Изграждане на регионална система за управление на отпадъците в регион Добрич“;
- „Обновяване и оборудване със специализирана апаратура за образна диагностика и клинична лаборатория на МБАЛ – Балчик“;
- Рехабилитация и благоустрояване на улиците „д-р Зл. Петков“, „Иван Вазов“, „Г. Бенковски“, „Христо Ботев“ и „Дунав“; рехабилитация на два паркинга в страни от улици ул. „д-р Зл. Петков“ и „Г. Бенковски“; изграждане на места за отдих в близост до ул. „Г. Бенковски“;
- Проекти за подобряване на образователната инфраструктура;
- „Рехабилитиране на ПСОВ - Албена, общ. Балчик“;
- „Съхраняване на природното наследство на гр. Балчик чрез обновяване на тематичен парк „ЕХО“;
- „Подкрепа за достоен живот“;
- „Да протегнем ръка за помощ“;
- „Подпомагане на устойчивото развитие на община Балчик чрез обучение на служителите в общинската администрация“;
- „Ефективна и ефикасна администрация в Община Балчик“.

Изброените по-горе проекти, свързани с подобряване на туристическата инфраструктура, благоустрояване на публичните пространства, доизграждане и модернизиране на техническата инфраструктура, подобряване на социалните услуги и развитие на човешките ресурси имат ефект, свързан с цялостното повишаване качеството на живот в общината.

Тези изводи ни дават основание да изведем твърдението, че ОПР на община Балчик за периода 2007 – 2013 е полезен за общността и целевите групи.

3. Оценителен въпрос VII. 4. Каква е икономичността на използваните ресурси?

Изпълнението на проектите на ОПР на община Балчик, съфинансирани от ЕС или други източници, е възложено чрез провеждане на процедури по реда на ЗОП за Община Балчик, а за останалите бенефициенти по реда на ПМС №55 (№69 през 2013 г.). Изпълнителите са избрани въз основа на 2 критерия – „икономическа най-изгодна оферта“ или „най-ниска цена“. Това ни дава основание да направим извод, че прилагането на принципите на публичност и прозрачност, свободна и лоялна конкуренция, равнопоставеност и недопускане на дискриминация при възлагане на изпълнението са предпоставка за икономичност, ефективност и ефикасност при разходване на публичните средства при изпълнението на ОПР на община Балчик за периода 2007 – 2013 г.

**VIII. ОСНОВНИ ФАКТОРИ, ОКАЗАЛИ КЛЮЧОВО ВЪЗДЕЙСТВИЕ ЗА
ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ОПР НА ОБЩИНА БАЛЧИК ЗА ПЕРИОДА 2007 –
2013 г.**

Основен фактор за развитието на общината е безспорно **членството на България в ЕС (от 2007 г.) и достъпът до финансови средства от Европейски фондове**. Чрез паралелното анкетно проучване е представена оценката на местната общност, визуализирана на фигура 23:

Проучване сред жители и заинтересовани страни

Фигура 23. Оценка на степента на влияние на влизането на България в ЕС и достъпът до финансови средства от европейски фондове върху положителното развитие на общината²⁴

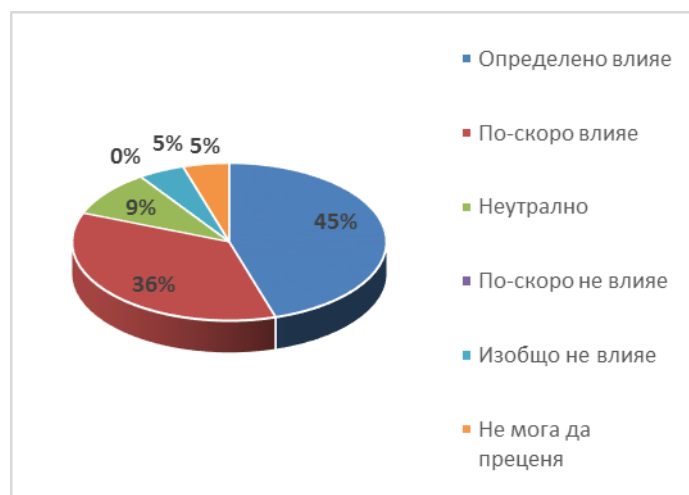
Мнозинството от анкетираните определя степента на въздействие на членството на България в ЕС и достъпът до нови алтернативни финансови източници като средна до висока за положителното развитие на общината.

В пряка връзка с членството на България в ЕС е и **прилагането на политиката за регионално развитие/кохезионната политика и стратегическият подход на планиране, в частност прилагането на инструмента общински план за развитие**. Оценката на местната общност относно прилагането на ОПР на община Балчик за периода 2007 – 2013 г. върху позитивното развитие на общината е отразена на фигура 24:

²⁴ Източник: Собствено анкетно проучване сред жителите и заинтересованите страни и сред граждани и заинтересовани страни на община Балчик, проведено през април 2015 г.

Доклад с резултати от Последваща оценка на
Общински план за развитие на община Балчик 2005-2013 г.

Проучване сред жители и заинтересовани страни

Фигура 24. Оценка на влиянието, оказано от прилагането на ОПР 2007-2013, върху развитието на община Балчик²⁵

Мнозинството от гражданите и местните организации определят стратегическия подход и в частност прилагането на ОПР, като инструмент, влияещ върху положителното развитие на общината, като само незначителна част (5%) от анкетираните смятат, че прилагането на ОПР по-скоро не влияе. 9% от участвалите в проучването граждани и заинтересовани страни определят това влияние като неутрално, а 5% не могат да дадат мнение по въпроса.

Един от основните и ключови фактори, който оказва влияние върху изпълнението на Общинския план за развитие и секторните политики, провеждани от общината, е **настъпилата през 2008 – 2009 г. световна икономическа криза**. В резултат на кризата, всички страни в Европа изпаднаха в рецесия и България не беше изключение. Кризата доведе до рязко намаляване на доходите на населението, което от своя страна до ниска събираемост на данъците и неизпълнение на приходните части на централния и общинските бюджети. Планираните от държавата, общините и бизнеса средства за инвестиране в развитие на инфраструктура и дейности намаляха, а в отделни моменти буквално бяха спрени. През 2011 г. България отбеляза 2% икономически растеж, което се смята за знак за възстановяване. През 2012 г. се разрази и криза, която основно засегна ЕС. Тя беше предизвикана от фалита на Гърция и дълговите проблеми на другите страни от Еврозоната (особено Испания и Италия), което предизвика опасения за разпадане на

²⁵ Източник: Собствено анкетно проучване сред жителите и заинтересованите страни и сред граждани и заинтересовани страни на община Балчик, проведено през април 2015 г.

*Доклад с резултати от Последваща оценка на
Общински план за развитие на община Балчик 2005-2013 г.*

еврото и крах на целия ЕС. Това засегна и България като член на съюза. През последните месеци ситуацията в Европа се подобрява, но България все още не е възстановила своя растеж на развитие. В края на 2013 г. инвестициите отбелязват спад, след няколко тримесечия на малък растеж. През изминалата година има и нулев растеж на кредити за бизнеса, което се случва за първи път, откакто се събират данни. В такава трудна обстановка изпълнението на планираните мерки в общинските планове за развитие (в това число и на община Балчик) е повече от предизвикателство. Въпреки затрудненията от външната среда в община Балчик са изпълнени общо 40 проекта и инициативи, между които общински проекти и проекти на другите заинтересовани страни, което е доста добро постижение.

По отношение на **административния капацитет** за изпълнение на плана, той трябва да се разглежда в неразривна връзка с **общия капацитет на държавната администрация за изпълнение на програми и проекти**. В етапите на подготовката, оценката, изпълнението, мониторинга и контрола на проектите участват множество отговорни страни, което предполага съществуването на координация и взаимодействие между тях. На практика обаче, този процес е трудно осъществим. В тази връзка един от основните фактори, водещи до създаването на **прекомерна административна тежест**, е ниското ниво на доверие между отделните звена, както и между институциите и бенефициентите, което дава отражение във въвеждането на свръх-контроли, припокриване в обхвата на контролните дейности, извършвани от отделните органи, „пре-застраховане“ и съответно бюрократизиране на процесите, ограничение на гъвкавостта на институциите и забавяния на всеки етап от проектния цикъл. Тази тежест е още по-голяма, когато различните контролни органи предоставят различни, в нередки случаи, противоречащи си становища по коректността или законосъобразността на един и същ разход/документ/действие. Поради недостатъчен административен капацитет в началото на периода не бяха договорени в срок множество проекти, а по някои финансови линии подадените проекти чакаха одобрение с години. В процеса на изпълнение на проектите също бяха допускани пропуски в сроковете за проверка на документите, което водеше до забавяне на изпълнението. Утежняване и забавяне процеса на изпълнение на проектите създават и процедурите по предварителен/последващ контрол на документациите за възлагане на обществените поръчки, които в допълнение не създават гаранции за общината, че впоследствие няма да бъдат наложени финансови корекции за нарушения в същите процедури. Наложените финансови корекции също могат да се отнесат към

*Доклад с резултати от Последваща оценка на
Общински план за развитие на община Балчик 2005-2013 г.*

оценката на капацитета за управление на проекти, въпреки че това доста често се дължи не толкова на лошо изпълнение, колкото на презастраховане от страна на управляващите органи на оперативните програми.

Наличният финансов ресурс е друг фактор, който оказва съществено влияние за политиката за местно развитие. Данните от направеното анкетно проучване сред общински служители сочат, че 44% от тях считат, че наличният финансов ресурс е по-скоро недостатъчен, докато едва 10% са на противоположното мнение. 46% от анкетирания не могат да дадат мнение по въпроса.

В тази връзка важен фактор е и **отпускането в срок на всички планирани средства за изпълнение на проектите**. Проектите, които са се финансирани със средства от общинския бюджет на Община Балчик, са отпуснати в срок. Забавяни са средствата по проектите, финансирани от Оперативните програми на ЕС, особено в началото на плановия период, когато същите са стартирали. Причината е в ненавременното изплащане на средствата по отправяните от Община Балчик искания за плащания. Някои от тях са забавяни с повече от 18 месеца.

Независимо от трудностите, администрацията на Община Балчик, показва доста **добра успеваемост и активност в кандидатстването и изпълнението** на проекти по различни финансиращи програми. Общият брой на подадените проектни предложения към 31.12.2013 г. е 42 бр., от които одобрените проекти са 40 бр., а неодобрените – 2 бр.

Положително въздействие върху административния капацитет на общината, имат и създадените междуобщински партньорства както с чуждестранните партньори, така и с български общини (Община Констанца, Румъния; Община Мангалия, Румъния; Община Текиргьол, Румъния; Община Лука, Италия; Община Добричка, гр. Добрич, Община Каварна и др.), с които са реализирани съвместни проекти.

Сертификацията на общинска администрация по ISO 14001:2004 и ISO 9001:2000 спомага за оптимизиране на каналите за събиране и анализ на данни и систематизирането ѝ по различни сфери на дейност, както на общинската администрация, така и на заинтересованите страни, които изпълняват мерки от общинския план за развитие. Това помага тази информация да е лесно достъпна във всеки един момент и улеснява експертите на общината и външните консултанти при изготвянето на секторни анализи и анализ на цялостното социално–икономическо развитие на общината.

Със стартирането на изпълнението на проекти по Оперативните програми са предприети редица мерки за оптимизация на работата по тази дейност. Процесът на

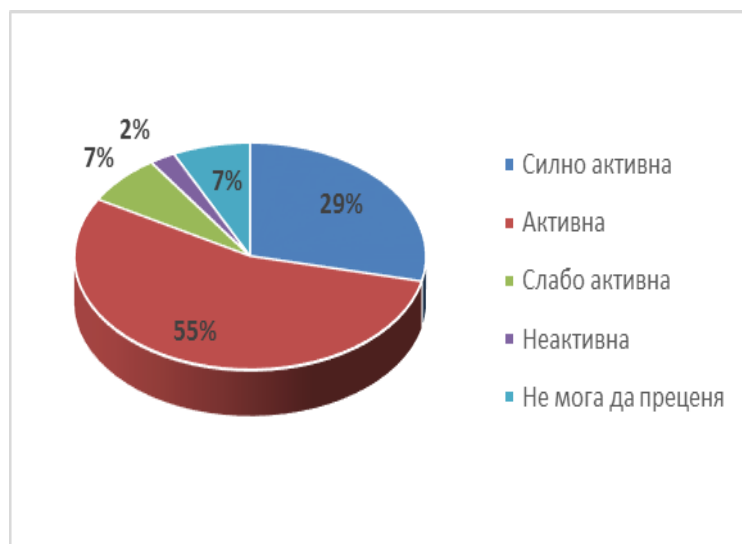
*Доклад с резултати от Последваща оценка на
Общински план за развитие на община Балчик 2005-2013 г.*

мониторинг започва още при възникването на идеята за написване на проект (в структурата на общинската администрация функционира Дирекция „Туризм, еврофондове, международно сътрудничество и екология“, с разписани в Устройствения правилник на общината функции и правомощия на експертите в него. Поддържа се актуален регистър на изпълняваните проекти, а на сайта на Община Балчик регулярно се публикува информация относно дейностите на изпълняваните проекти.

Освен осигурената нормативна рамка на процеса по разработване и управление на проекти и осъществяването на различни политики от общината, през периода на изпълнение на общинския план за развитие, служителите са преминавали през различни обучения, свързани с повишаване на техните знания и умения в областта, в която работят, и по този начин са повишили общата си компетентност за изпълнение на задълженията си.

Един от факторите по отношение на изпълнението на ОПР е проектната активност, както на Община Балчик като бенефициент, така и на отделните заинтересовани страни – бенефициенти по различните програми, в това число и фондовете на Европейския съюз.

В проведеното анкетно проучване сред гражданите бе зададен въпрос относно мнението им за проектната активност на Община Балчик, която е конкретен бенефициент по голяма част от инфраструктурните мерки. Оценката е представена на фигура 25:

Фигура 25. Оценка относно проектната активност на общинска администрация Балчик за устойчиво развитие на територията²⁶

Видно от фигурата е, че мнозинството (55%) от гражданите и заинтересованите страни определят проектната активност на Общинска администрация – Балчик за

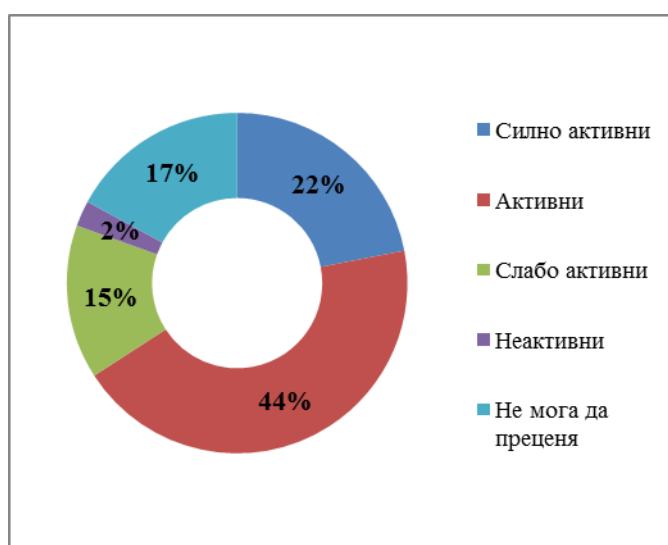
²⁶ Източник: Собствено анкетно проучване сред жителите и заинтересованите страни на община Балчик, проведено през април 2015 г.

*Доклад с резултати от Последваща оценка на
Общински план за развитие на община Балчик 2005-2013 г.*

постигане на устойчиво развитие на територията като активна, а 29% - като силно активна. 7% от анкетираните са на мнение, че проектната активност на общинската администрация е слаба, а 2% определят администрацията като неактивна. С незначителен дял (7%) са гражданите, които не могат да дадат мнение по въпроса.

Заинтересованите страни, включително образователните, социалните, културните, спортните, бизнес и неправителствени организации също могат чрез привличане на външен финансов ресурс да въздействат за развитието на сферата, в която е насочена дейността им. Чрез анкетно проучване сред гражданите на община Балчик бе получена оценка за проектната активност на заинтересованите страни, представена на фигура 26:

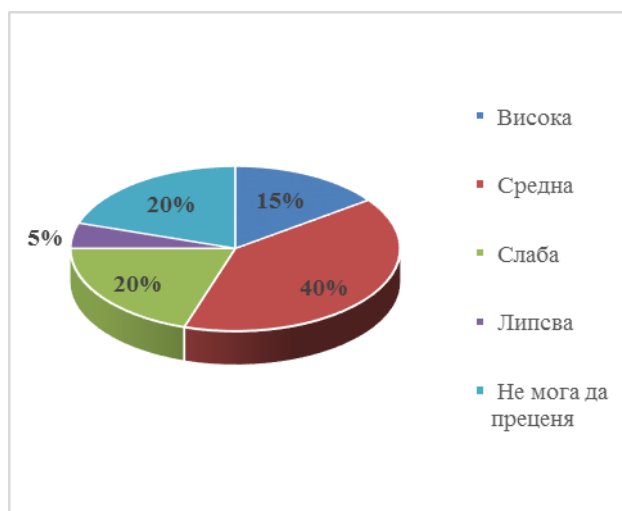
Проучване сред жители и заинтересовани страни

Фигура 26. Оценка относно проектната активност на заинтересованите страни в община Балчик за устойчиво развитие на територията²⁷

Около половината (44%) от анкетираните граждани определят проектната активност на заинтересованите страни в община Балчик като активна, а 22% - като силно активна. От друга страна, 15% от гражданите са на мнение, че заинтересованите страни не са достатъчно активни, а 2% ги определят като неактивни. 17% от анкетираните нямат мнение по въпроса.

В пряка връзка с проектната активност е **заинтересоваността и участието на местната общност във връзка с провежданите дейности по реализация на ОПР 2007 – 2013 г.** Екипът на изпълнителя проучи общественото мнение по този въпрос, като данните са визуализирани на фигура 27:

²⁷ Източник: Собствено анкетно проучване сред жителите и заинтересованите страни и сред граждани и заинтересовани страни на община Балчик, проведено през април 2015 г.

Фигура 27. Оценка на заинтересоваността и участието на местната общност във връзка с провежданите дейности по реализация на ОПР 2007 – 2013 г.²⁸

Мнозинството от анкетираните посочва, че заинтересоваността на местната общност във връзка с провежданите дейности по реализация на ОПР 2007-2013 е средна до висока. С равни дялове (20%) са анкетираните, които посочват наличие на слаба заинтересованост и тези, които нямат мнение по въпроса. Незначителен (5%) е дялът на гражданите, които считат, че заинтересованост липсва.

Адекватността и прозрачността на критериите и процедурите за подаване на проекти и оферти е друг важен фактор за ефикасността на вложените ресурси. По този въпрос 55% от анкетираните граждани и заинтересовани страни ги определят като адекватни, 7% - като неадекватни, а 38% не могат да дадат мнение по въпроса.

Друг фактор е **плановата осигуреност** за развитие на местна политика. Областите на политика, за чието реализиране отговаря институцията – българска община, в частност Община Балчик, са дефинирани в ЗМСМА, чл. 17, т. 1., където законодателят определя правото и реалната възможност на гражданите и избраните от тях органи да решават самостоятелно всички въпроси от местно значение в сферата на:

- Общинското имущество, общинските предприятия, общинските финанси, данъци и такси, общинската администрация;
- Устройството и развитието на територията на общината и на населените места в нея;

²⁸ Източник: Собствено анкетно проучване сред граждани и заинтересовани страни на община Балчик, проведено през април 2015 г.

*Доклад с резултати от Последваща оценка на
Общински план за развитие на община Балчик 2005-2013 г.*

- Образованието;
- Здравеопазването;
- Културата;
- Благоустрояването и комуналните дейности;
- Социалните услуги;
- Опазването на околната среда и рационалното използване на природните ресурси;
- Поддържането и опазването на културни, исторически и архитектурни паметници;
- Развитието на спорта, отдиха и туризма.

Изпълнението и приложението на основните области на политиките, които са от компетентността на община Балчик е обезпечено с приети и действащи стратегически документи (таблица 15), основните от които са Общинският план за развитие на община Балчик за периода 2007 – 2013 г. и Програмата за управление на общината за периода 2011–2015 г, в чийто обхват са включени всички политики. Следващата таблица показва връзката между областите на политика по ЗМСМА и наличните стратегически или програмни документи.

Таблица 15. Оценка на обезпечеността на областите на политика с действащи стратегически (програмни) документи към 2013 г.

Област на политика по ЗМСМА	Стратегически и/или програмни документи
Общинско имущество, общински предприятия, общински финанси, данъци и такси, общинска администрация	• Общински план за развитие на община Балчик за периода 2005 – 2013 г.; • Стратегия за управление на общинската собственост на община Балчик за периода 2008 - 2011 г.; • Програма за управление и разпореждане с имотите – общинска собственост по реда на ЗОС през 2010 г.; • Програма за управление и разпореждане с имотите – общинска собственост по реда на ЗОС през 2011 г.; • Програма за управление и разпореждане с имотите – общинска собственост по реда на ЗОС през 2012 г.; • Програма за управление и разпореждане с имотите – общинска собственост по реда на ЗОС през 2013 г.; • Наредба за условията и реда за упражняване правата на собственост на Община Балчик в търговски дружества с общинско участие в капитала, за участието на общината в граждански дружества и за сключване на договори за съвместна дейност (приета с Решение №593 по Протокол №39 от 24.04.2014 г.); Наредба за условията и реда за съставяне на бюджетната прогноза за следващите

*Доклад с резултати от Последваща оценка на
Общински план за развитие на община Балчик 2005-2013 г.*

	три години и съставянето, изпълнението и отчитането на общинския бюджет в община Балчик (приета с Решение №470 по Протокол №33 от 5.12.2013 г.); Наредба за определянето и администрирането на местните такси и цени на услуги на територията на община Балчик (приета с Решение №266 по Протокол №20 от 20.12.2012 г.); Наредба за определяне размера на местните данъци на територията на община Балчик (приета с Решение №29 по Протокол №7/ 31.01.2008 г.); Наредба, определяща реда за придобиване, управление и разпореждане с общинско имущество (приета с Решение №238 по Протокол №27 от 27.02.2009 година); • Наредба за условията и реда за установяване на жилищни нужди на граждани, за настаняване в общински жилища, ползване и управление на община Балчик (приета с Решение 543, Протокол №38 от 27.03.2014 година); • Правилник за устройството и дейността на Общинско предприятие "БКС" гр. Балчик (приет с Решение №865 по Протокол №67 от заседание на ОбС-Балчик, проведено на 30.08.2011 г.).
Устройство и развитие на територията на общината и на населените места в нея	• Общински план за развитие на община Балчик за периода 2005 – 2013 г.; • Наредба за принудителното изпълнение на заповеди за премахване на незаконни строежи или части от тях на територията на Община Балчик (приета с Решение №849 по Протокол № 52 от 28.05.2015 г. на ОбС – Балчик); • Наредба за управление на общинските пътища в община Балчик (Приета с Решение №199 по Протокол №25 от 05.12.2008 г.); • Наредба за реда и условията за поставяне на преместваеми обекти на територията на община Балчик; • Наредба за принудително изпълнение на заповеди за поправяне, заздравяване или премахване на строежи или части от тях на територията на Община Балчик (приета с Решение №173 по Протокол №22 от 30.10.2008 г. на Общински съвет – Балчик).
Образование	• Общински план за развитие на община Балчик за периода 2005 – 2013 г.; • Наредба на Община Балчик за отпускане на стипендии за следдипломна квалификация (приета с Решение №110, Протокол №12 от 27.09.2004 г.)
Здравеопазване	• Общински план за развитие на община Балчик за периода 2005 – 2013 г.; • Наредба за пожарната безопасност на територията на община Балчик (приета с Решение №370 по Протокол №36 от 24.09.2009 г.)
Култура	• Общински план за развитие на община Балчик за периода 2005 – 2013 г.
Благоустрояване и комунални дейности	• Общински план за развитие на община Балчик за периода 2005 – 2013 г.; • Програма за овладяване популацията на безстопанствените кучета на територията на Община Балчик.
Социални услуги	• Общински план за развитие на община Балчик за периода 2005 – 2013 г.; • Общинска стратегия за развитие на социалните услуги в Община Балчик за периода 2010 – 2015 г.; • Общинска стратегия за развитие на социалните услуги 2011 - 2015 година в община Балчик; • Общинска програма за етническите и демографски въпроси за 2010 – 2015 г. в община Балчик;

*Доклад с резултати от Последваща оценка на
Общински план за развитие на община Балчик 2005-2013 г.*

	- Наредба за условията и реда за установяване на жилищни нужди на граждани, за настаняване в общински жилища, ползване и управление на община Балчик (приета с Решение №543, Протокол №38 от 27.03.2014 г.); - Наредба на Община Балчик за отпускане на стипендии за следдипломна квалификация (Приета с Решение №110, Протокол №12 от 27.09.2004 г.);
Опазване на околната среда и рационалното използване на природните ресурси	- Общински план за развитие на община Балчик за периода 2005 – 2013 г.; - Програма за енергийна ефективност за 2010 - 2011 г. в община Балчик; - План за енергийната ефективност на община Балчик 2010 – 2013 г.; - Програма за управление на дейностите от Градска пречиствателна станция – Балчик (2009-2013 г.); - План за управление на водите в община Балчик за периода 2009 – 2022 година; - Програма на община Балчик за насърчаване използването на енергия от възобновяеми източници и биогорива 2013 - 2016 година; - Наредба за управление на отпадъците на територията на община Балчик (приета от Общински съвет - Балчик с Решение №628 по Протокол №42 от 26.06.2014 г.); - Наредба за изграждане, стопанисване, контрол и опазване на зелената система на територията на Община Балчик (приета с Решение №520, по Протокол №44 от 26.02.2010 г. на Общински съвет-Балчик).
Поддържане и опазването на културни, исторически и архитектурни паметници	Общински план за развитие на община Балчик за периода 2005 – 2013 г.
Развитие на спорта, отдиха и туризма	- Общински план за развитие на община Балчик за периода 2005 – 2013 г.; - Програма за развитие на туризма в община Балчик за 2010 г.; - Наредба за реда и условията за поставяне на преместваеми обекти на територията на община Балчик; - Правилник за организацията и дейността на Консултативния съвет по туризма в Община Балчик (приет с Решение №164, по Протокол №18 от 31.01.2005 г., изм. и доп. с Решение №221, по Протокол №26 от 22.01.2009 г. на Общински съвет - Балчик, изм. и доп. с Решение №342 по Протокол №34 от 14.07.2009 г.)

Източник: Общинска администрация Балчик, 2015 г.

Като цяло може да се направи извода, че всички политики на общината са покрити със стратегически документи, като основно внимание е обърнато върху областите: Общинско имущество, общински предприятия, общински финанси, данъци и такси, общинска администрация; Опазване на околната среда и рационалното използване на природните ресурси; Социални услуги; Устройство и развитие на територията на общината и на населените места в нея. Това е допринесло за постигнатите резултати през периода 2007 – 2013 г.

IX. ИЗВОДИ И ПРЕПОРЪКИ ОТНОСНО ПРОВЕЖДАНЕТО НА ПОЛИТИКАТА ЗА РЕГИОНАЛНО И МЕСТНО РАЗВИТИЕ

Общинският план за развитие на община Балчик 2005 – 2013 г. е основополагащ документ за провеждане на регионална политика на местно ниво. Чрез разработването му е създадена стратегия за развитието на района и са обективирани действията на местната изпълнителна власт. Създадени са условия за планирани и целенасочени действия, с които да се подобри жизнения стандарт на живеещите в общината. От гледна точка на оценката на стратегическия документ е изключително важно да се анализира текущата ситуация на територията на общината и да се оценят ефектите и въздействията от изпълнението на плана.

По отношение на процеса на планиране и програмиране са налице определени тенденции, произтичащи от разбирането, че планът е еднократен акт със завършен краен продукт. Това предполага преди всичко вътрешно усъвършенстване на процеса на планиране и частично развитие на неговите съставни елементи. Други рискове са външната променлива и динамична среда, които биха повлияли върху реализирането на целите на местната политика за развитие.

При изготвянето на общинския план за развитие на община Балчик липсват по голяма част от мерките и целите конкретно измерими индикатори, които от своя страна водят до трудности при оценяване изпълнението на плана и това в каква степен заложените цели/приоритети са постигнати, поради което за обективност на оценката бяха използвани финансови индикатори по приоритети.

Регулярен мониторинг и наблюдение не е извършен, поради факта, че не е разработена система/механизъм за оценка и мониторинг, съдържаща конкретни и измерими индикатори за проследяване на изпълнението, не са изготвяни доклади за наблюдение и оценка на ОПР за периода на неговото изпълнение.

При изпълнението на общинския план за развитие на община Балчик за 2007 – 2013 г. се наблюдават различни тенденции в постигането на приоритетите и целите.

Планираните средства за изпълнение на шестте приоритета за периода възлизат на 177 725 хил. лв. Съотношението на общото финансово изпълнение спрямо планираното е 34% към края на 2013 г. Финансовото изпълнение на **Приоритети 4 и 5** е над средното изпълнение за ОПР.

*Доклад с резултати от Последваща оценка на
Общински план за развитие на община Балчик 2005-2013 г.*

Като цяло могат да се направят следните изводи за изпълнението на ОПР на община Балчик за периода 2007 – 2013 г.:

- *привлечен е значителен външен финансов ресурс;*
- *към 31.12.2013 г. са изпълнени/в процес на изпълнение основополагащи за развитието на община Балчик проекти;*
- *по-ниският дял на финансово изпълнение се дължи предимно на късното стартиране на Оперативните програми и прекалено оптимистичното планиране на бюджета на ОПР 2005 – 2013 г., което значително надхвърля възможностите за привличане на финансов ресурс от Фондовете на Европейския съюз, както и настъпилата финансово-икономическа криза.*

Община Балчик е реализирала *проекти* за подобряване на техническата инфраструктура, както и за подобряване на предоставяните социални услуги на територията на общината. Въпреки това е необходимо общината да продължи инвестициите в създаване на високопродуктивна и екологично чиста индустрия, както и в мерки за повишаване на заетостта.

По-общи въздействия на изпълнените проекти и дейности са следните:

- *подобрена е пътна инфраструктура* (на територията на цялата община);
- *подобрена е канализационната инфраструктура* (гр. Балчик, с. Кранево);
- *подобрена е водопроводната инфраструктура* (гр. Балчик, с. Кранево, с. Оброчище, с. Църква);
- *подобрена е образователната инфраструктура* посредством извършване на основни ремонти, осигуряване на оборудване, както и въвеждане на мерки за енергийна ефективност в училища и детски градини в общината;
- *подобрено е качеството на социалните услуги;*
- *благоустроени публични пространства* (гр. Балчик, с. Кранево).

Общинската администрация е създала *много добра организация за изпълнение и отчитане на финансираните проекти, както и на останалите изпълнявани дейности, което основно е допринесло и за изпълнението в този обем на ОПР 2007-2013г.*

С предприетите действия, свързани с осигуряване на информация и публичност относно реализацията на ОПР, *общината е осигурила широка обществена подкрепа и е включила в процеса на изпълнение всички заинтересовани страни.*

*Доклад с резултати от Последваща оценка на
Общински план за развитие на община Балчик 2005-2013 г.*

Процесът на изпълнение на плана е повлиян както от **редица положителни, така и от някои негативни фактори**. Община Балчик е успяла да **привлече значителен ресурс от средства на Европейския съюз** и други национални източници на финансиране. Безспорно е обаче, че **финансовата криза в Европа** е оказала негативно въздействие върху изпълнението на плана, значително се е увеличила безработицата, породена от липсата на възможност на заетост.

От направеното **анкетно проучване, в обобщение на мнението на гражданите основните препоръки, които могат да се направят по отношение на политиката за местно развитие, са насочени към предприемане на мерки за създаване на добра организация при реализацията на проекти, финансирани със средства от ЕС, както и повишаване на осведомеността на обществото относно дейността на общинската администрация**.

Като основен ключ за привличане на инвестиции е посочено управлението на проекти, финансирани от ЕС или други източници. Поради този факт се насърчава **приоритетното кандидатстване с проекти, за да може да бъде привлечен по-голям дял външен финансов ресурс**.

За подобряване на местното развитие е отчетена **необходимостта от увеличаване на броя на местните сдружения и фондации**, които да акумулират по-голям финансов ресурс и да допринесат за развитието на общината.

След обстоен преглед на **Общинския план за развитие на община Балчик за периода 2014–2020 г.** констатирахме, че **основните недостатъци в системата за мониторинг на ОПР 2005–2013 г. – липсата на ясни и измерими, междинни и най-вече крайни индикатори за проследяване на изпълнението и липсата на Програма за реализация само в известна степен са отстранени** (липсват междинни и крайни стойности за посочените индикатори, липсва програма за реализация и др.). Това ще затрудни изготвянето на точна и обективна междинна и последваща оценка. **Основна препоръка към ръководството на общината е да се направи актуализация на ОПР 2014-2020 още в началния етап на неговото изпълнение с цел отстраняване на тези пропуски, както и задължително да се изготви междинна оценка, с която да се дадат конкретни препоръки, прецизиране и актуализиране на ОПР на община Балчик 2014–2020 г. в средата на периода на неговото изпълнение**.

Препоръката ни към Кмета на Община Балчик и Общински съвет–Балчик е да се изготвят и приемат годишна програма за реализация и годишни доклади за

*Доклад с резултати от Последваща оценка на
Общински план за развитие на община Балчик 2005-2013 г.*

изпълнението на ОПР, с обем и съдържание съгласно изискванията в ППЗРР, в които да се включи и отчет на планираните индикатори и показателите за въздействие.

В новият ОПР за периода 2014–2020 г., всички дефинирани приоритети и цели са съгласувани с европейските, националните и регионалните стратегически документи, поради което оценителят няма конкретни препоръки относно подобряване на външната съгласуваност на документа.

По отношение на *местните секторни политики* се препоръчва след изтичането на срока на действие на приетите, своевременно да се актуализират или *да се разработят нови за срок, покриващ времевата рамка на ОПР на община Балчик за периода 2014–2020 г.*

По отношение прилагането на *принципите на информираност, партньорство и публичност, препоръките са* насочени към запазване на използваната форма за осигуряване на публичност чрез Интернет страницата на общината, провеждане на обществени обсъждания и информационни събития.

С оглед на изведената последваща оценка, анализа на тенденциите на статистическите показатели, изграденият капацитет за разработване и управление на проекти, *оценителят дава положителна прогноза относно местното развитие на община Балчик и прогноза за по-високо средно изпълнение на ОПР на община Балчик за периода 2014–2020 г., спрямо предходния план.*

X. ПРИЛОЖЕНИЯ

Приложение №1. Анкетна карта за проучване на мнението на граждани и заинтересовани страни относно изпълнението на Общински план за развитие (ОПР) на община Балчик за периода 2007 – 2013 г.;

Приложение №2. Списък с реализирани проекти и дейности на ОПР Балчик 2007 – 2013 г.